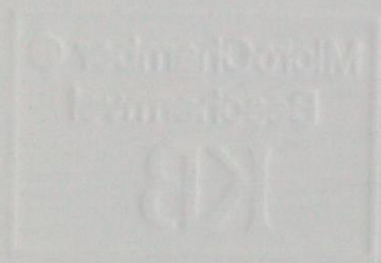

AMALAZONTE.

Treur-Blyeindend-Spel.

Gerijmt door

Mr. J. KOENERDING.

Geſpeelt op d'Amſterdamſche Schouwburg.

t' AMSTERDAM,
By *Jacob Leſcailje*, Boekverkooper op de Middeldam, naaſt de Visмarkt, 1667.

KONINKLIJKE
BIBLIOTHEEK

Aen den achtbaren Heere,

MYN HEER

M^r^. HERMANUS VANDE POLL,

GEHEIMSCHRYVER der ſtadt Amſterdam.

YN HEER,

Ick neem de vrymoedigheit, om aen Uw E. op offeren deze eerſteling van mijne uchten, in Vranckrijck gewaſſen, n nu in Hollandt op een andren am geënt; ick zeg in Vranckrijck ewaſſen, om dat de overaerdige Monſ^r^. Quinaut de maecker van dit pel is geweeſt, 't geen vertaelt, door ny voor tijdtkorting in winterſe vonden in Duitſe Rijmen is geſtelt.

 Mijn

Mijn Heer , ick hoop dat Uw E. deſe kleene en geringe giſte niet verſmaeden zult, als komende de ſelve uit een oprecht en danckbaer hert, 't geen t'over door ontſangene weldaeden, my door Uw E. zoo dickmael beweſen, aen Uw E. verplicht is: niet dat ick wane dat dit zal ſtrecken tot een volkomen betalinge voor de aen my gepleegde gunſt en beleeftheden, dat is my onmooglijck; maer dat Uw. E. 't ſelve zal gelieven aentezien voor een teken van een danckbaer gemoet en als d'offerhande der oprechte, dien de Heidenen aen haere goden deden; want

Twee duifkens zijn by hen zoo veel geacht,
Als ſtier of kalf, door 's Prieſters mes geſlacht.

Ondertuſſen komt onze Gotſe Koningin,

ningin, wien 't herte blaeckt in oprechte liefde tot haer getrouwe Theodaet, Uw E. handen kussen, en wensen dat d'allergoedertierenste Vader Uw E. noch lange in geduerige voorspoet en gezontheit gelieve te bewaren; op dat deze machtige stadt noch t'eeniger tijt aen Uw E. betrouwe den Staetzorg en haer welvaert, altijt zoo loflijck behartigt van Uw E. Vader en Grootvader; terwijl ick niet anders als die tijden afwacht, blijve ick,

MYN HEER,

Uw E.

allergeringste en verplichtste dienaer

J. KOENERDING.

PER-

PERSONAGIEN.

Clodezilus, Prins en minnaer van Amalazonte.

Arzamon, Prins, vriendt van Clodezilus, en minnaer van Amalfrede.

Leuderes, huisdienaer van Theodaet.

Theodaet, Soon van Theudion, en minnaer van Amalazonte.

Theudion, Gouverneur van het Rijck van Amalazonte.

Eurick, Capitein van de Lijfwachten.

Amalfrede, Sufter van Clodezilus.

Vlcide, Staetjuffer van Amalfrede.

Amalazonte, Koninginne der Gotten en van Italien.

Celinde, Staetjuffer van Amalazonte.

De Lijfwacht.

AMA-

AMALAZONTE.

EERSTE BEDRYF.

Clodezilus. Arzamon. Leuderes.

Clodezilus tegen Leuderes.

Clo. Wilt niet van dit vertreck voor ons de deur ontsluiten,
Wy willen wachten tot Prins Theodaet zelfs buiten
Zal koomen, het verzoeck is hem alleen te zien;
Niet dat hem daer door mocht belet van ons geschiên.

Leuderes vertreckt.

Arz. Dat 's al 't ootmoedigh zijn, ons bloet zoo hoog gebooren
Hadt van dees nedrigheidt u af te houden hooren,
En Theodaer is hier in 't minst niet meer als wy.
Is hy gebooren Prins, wy zijn 't zoo wel als hy.

Clo. 't Is waer, maer alles moet hier nae zijn vader hooren.
Den overleden Vorst heeft hem tot vooght verkooren
Der Koningin, die niet als met zijn wil bestaet,
Zelfs voert hy licht ten throon zijn zoon, Prins Theodaet,
Amalazont' bemint op 't hoogst hem boven allen.
Laet ons hem aenzien zoo als 't met hem uit zal vallen,
Hy 's ons gelijck, niet meer, maer klimt op hooger trap,
Begroet dan zijn Fortuin met vrolijck hantgeklap,
En wijl het blindt geluck hem tracht om te verhoogen,
Zoo moeten wy als blind haer werck aen hem gedoogen.

Arz. Nooit heeft mijn hart meer spijt, als zulcken spijt, bezuirt.

Clo. Dit moet zoo lang geschiên als zijn geluckstar duirt.

Arz. Zoo zienwe een langen tijdt zijn macht om ons te
krencken,
Indienwe, in plaets van eer, niets tot zijn val bedencken.
Clo. Ick tracht nae zijn bederf, terwijl dat ick hem eer,
De liefde en zijn geluck die biên ons tegenweer,
Twee ſtroomen die met kracht uit hunnen oorſprongk
bruizen,
Aenwaſſende wanneer m'er ſtutten wil met ſluizen,
Met wiens geſwinde loop het zoo gelegen is,
Datz' alles ſleepen weg wat dat hun tegen is.
Met openbaer gewelt den Prince te beſpringen,
Dat is ons zelve na ons eigen leven dingen.
Men moet een gunſtling, die veel ongenoeging baert,
Door een verborgen vondt, doen ſneuvelen door het
ſwaert;
De haet is krachteloos die achterdocht kan geven.
Men eert voorzichtigh die men brengen wil om 't leven,
En als men niemant kan doen vallen door gewelt,
Zoo onderſtut men hem tot hy wort neêrgevelt,
Dus meen ick door dees vondt, die weinige gebruicken,
Zijn klimmende geluck haeſt neder te doen duicken:
Ghy weet dat om veel reên wy hier de grootſte ſchadt,
Dat 's met Juſtiniaen nooit hebben vreê gehadt,
En dat die Keizer heeft met ſchande moeten leeren,
Dat hier te Roome kan een Gotſche vrouw regeeren,
De vrintſchap die ons t'zaem zoo vaſt verbonden hout,
Maeckt dat u wert, door my, het ſwaertſt geheim ver-
trouwt,
En dat ick u iets ſweeg ick zouw 't een miſdaet achten,
De wraeck heeft, ſedert 't vals en onrechtvaerdig ſlach-
Mijns vaeders, die op 't los gerucht te licht gelooft (ten
Door 's Koninginne laſt wiert openbaer onthooft,
My altijt aengehitſt om deze ſmaet te wreecken,
'k Heb met Iuſtiniaen in 't heimelijck beſteecken,
Dat hy geſchreven heeft een brief aen Theodaet,
Als

Als of hy tot zijn dienst belagen zouw dees Staet,
De brief en boode is hier en by my uitgevonden,
Die ick terstondt heb aen de Koningin gezonden,
En ziende 'er zelve door haer gunsteling verraên
Zal door een trotsen aert hem haeten en versmaên.
Arz. Dat zy hem haeten zal behoeft ghy niet te dencken,
Wie dat zijn rechter haegt is zelden licht te krencken,
En in een tedre ziel, getroffen van de min,
Steeckt liefde te gelijck zijn vier en blintheyt in.
De doot van deze Prins is dat ons hoop kan geven.
Zijn groote waerdigheyt die doet ons teffens beven,
Ick bidt uw zuster aen, en heb te wel gezien,
Dat om zijn liefde wil veel hoonen my geschiên,
Hy is den oorzaeck van ons lijden, door zijn sterven
En anders konnen wy ons oogwit niet verwerven,
En wijl hy 't van zijn zelfs heeft wat hem mach bestaen,
Zoo kan zijn luck oock niet als met hem ondergaen.
Clo. Zijn doot is 't eenig goet 't geen ick alleen begeere;
En tegens zulck een moetm' in stilte t'zaemensweeren:
En om zijn einde te verhaesten dient beleit
Het middel, en het uir, en goe gelegentheit.
De Koninginne, met wiens trouw ick vley mijn zinnen,
Mint Theodaet te veel om andre te beminnen,
Veel minder dan de geen wiens handt noch root van moort, (boort.
En 't bloet haers minnaers is, wiens hart hy heeft door-
Arz. Terwijl gy door zijn hart haer zult in 't harte steeken,
Wilt dan door deze daet de doot uws vaeders wreeken.
Clo. Ick moet de Koningin verschaffen meerder rouw,
En tot een groter straf wensch ick haer tot mijn vrouw,
Ia om mijn vaders doot te wreken op die dwaze,
Kan my geen kunst op aerdt een groter straf inblazen,
Als dat ik de Vorstin mach krijgen in een strick,
En dat zy krijgt tot loon zoo schelmsen man als ick.
Ick zal haer tot een beul en een tiran verstrecken,

En yder oogenblick een nieuwe ſmart verwecken.
Haer vreedtzaemſte uir zal zijn vol droef heit afgepijnt.
Maer het vertreck gaet op, en Theodaet verſchijnt.

Theodaet, *Arzamon*, *Clodezilus*.

Theo. WEl Princen, wat heeft u hier op dees plaets gedreven.
Arz. Prins d'enige eer die wy uw ſchuldich zijn te geven.
Theo. Ghy zijt my niet verſchult.
Clo. Wy zijn het metter daet
Terwijl ghy altijt zorgt en waeckt voor dezen Staet,
En uwe bezigheit, indien men waer mach ſpreecken,
Die kan men nauwelijx zelfs zonder miſdaet breecken.
The. De zorg voor dezen Staet daer toe ick ben verplicht,
Valt, zonder miſdaet met elkaêr te deelen, licht.
En ghy hebt geene reên om deſe laſt t'ontloopen, (pen.
En voor een kroon te ſtaen waer op dat ghy kont hoo-
Arz. Wy hoopen, neen, o neen, dat was maer ydelheit
Te dencken nae een goet dat u is toegezeit,
De Koningin, wiens keur u zal ten throon verwachten,
Zou deze hoop van ons nu voor een miſdaet achten:
En of een ſchepter wel met dierbre waerde praelt,
Noch wert uw waerdigheit niet wel door haer betaelt.
Clo. De Koningin, in plaets van u in top te haelen,
Doet niet door al deze eer als maer een ſchult betaelen,
Voert u op haeren throon die zy u toevertrout,
Om dat ghy door uw kracht die onderſtutten zouwt.
Uw ongemeene deugt zo hoog in top verheven,
Kan zellef aen de nijt doen van uw achting geven,
'k Heb oock eergierigheit, de troon ſtaet my wel aen,
Ick wenſte Vorſt te zijn zoo ghy niet voor moſt gaen,
Ick wouw wel Koning zijn zoo ghy het niet moſt we-
Maer ick zie zo veel eer in u te zien gerezen, (zen,
Dat zelf een konings lot niet heeft zoo ſchonen ſchijn,
Als dat, van onderdaen van zoo een Prins te zijn.
Maer

Maer al dit ſpreecken is maer wint en ydle reden,
Ick zal uw geven van mijn trouw meer zekerheden,
En mijn gevoelen zal ick u betoonen met (zet,
De daet, daer door ghy zelfs op 't hoogſt zult zijn ver-
Het aengenaemſte 't geen dat ick voor u dan hoope,
Is dat uw goetgeluck mach haeſt op 't einde loopen,
En dat ick door mijn zorg dees vreugt voel in mijn geeſt
U in een ſtaet te zien voor niemant meer bevreeſt.

The. Prins, ghy belooft my veel.

Clod. 'k Zal meer doen, en 't u naeder
In 't kort bewijzen, maer daer komt de Prins uw vaeder.

Theudion. Theodaet. Clodezilus. Arzamon. Eurick en Lijfwachten.

Theu. OP een ſwaerwichtig ſtuck van groot belang be-
Ick uwen raet mijn zoon. (geer

Theo. Dat 's my te grooten eer,
Ick zou te dwaes zijn...

Theu. Laet ick my eerſt openbaeren.

Theo. Mijn Heer...

Theu. Swijg, hoor my, wilt daer nae uw dan verklaren.
Mijn zoon, wat houtge van zoodanige onderdaen,
Wiens welvaert de Vorſtin heeft aen het hert gegaen;
Maer die in tegendeel t'erkennen dees genade,
Heeft toegeleit om haer ondanckbaer te verraeden.

Theo. Die tot de Koningin zijn eedt en trouw verlaet,
Zal eeuwich zijn van my vervollecht en gehaet.

Theu. Dat oordeel is oprecht en waerdich om te roemen,
Maer tot wat ſtraffe zouwt ghy den verrader doemen.

Theo. Wie 't quaedt niet doemt maeckt zich daer van een deelgenoot.
Zoo een verrader is hoog ſtrafbaer met de doot,
En die dat tegenſtaet is zellef zoo lichtvaerdigh
Als hy, en daer door oock de zelve ſtraffe waerdich.

Theu. Om u te toonen hoe dat ick uw mening acht,
Zal op dit oogenblick uw raetſlot zijn volbracht;

Want uw gevoelen ſtaet in 't minſte my niet tegen,
En tot bewijs hier van zoo geeft my voort uw degen.
Theo. Mijn degen?
Theu. Iae, geef hier.
Theo. Uw wil is my een wet.
Theu. Ghy zult in dit paleis gevangen zijn.
Theo. Belet
My iets waer door dat ik mijn miſdaet niet mag weten.
Theu. Vraeg dat aen uw gemoet, of is het haer vergeten.
Theo. Zy kent mijn miſdaet niet.
Theu. Men zal 't haer doen verſtaen.
Ghy Eurick zult op hem, zie toe, wel gade ſlaen.

Theodaet. Clodezilus. Arzamon. Eurick, en Lijfwachten.

Theo. FOrtuin hoe is uw gunſt gelijck een lichte veder,
Wat ſtoot my van den troon tot in den afgront (neder,
Welck ongeluckig lot is my zoo in de weeg,
Dat my zoo hoog gevoert nu weder ſtoot zoo leeg.
Wat zegt gy Princen van de rampen die zoo klemmen?
Arz. Mijn antwoort zal hier in met 't uwe t'zaemen ſtemmen,
Die tot de Koningin zijn eedt en trouw verlaet,
Zal eeuwich zijn van my vervollecht en gehaet.
Hy vertreckt.
Theo. Hy druckt mijn ſmert noch meer helaes! maer ick vertrouwe
Dat Prins Clodezilus meer zal mijn zijde houwen.
Clo. Wie 't quaet niet doemt maeckt zich daer van een deelgenoot,
Zoo een verrader is hoog ſtraf baer met de doot.
En die dat tegenſtaet, is zellef zoo lichtvaerdich
Als hy, en daer door oock de zelve ſtraffe waerdich.
Zoo ick my niet bedrieg, zijn dit uw eigen reên;
't Gevoel is goet, en 't mijn komt daer meê overeen.

Theo-

Theodaet. Eurick. Lijfwachten.

Theo. ZOo vlucht den hoop der trouwelooze heen,
Die 't los geluck sleept met haer in 't gemeen,
En die zy wederom met haer t'zaem weg doet vluchten.
Zoo vliên de vleyers van een gunstling op zijn zuchten.
Wanneer zy zien zijn nootlot omgekeert,
Zoo keerenze ook, hy wort niet meer geëert,
Hy vindt geen vrinden meer of maegen:
Van die hem dienden hoog geacht,
Wort hy beschimpt ter neêrgeslaegen,
En schandlijck en bespot ten droeve val gebracht.

Die zijne quael kent tracht die noch veel meer
T'ontsteecken, die hy ophief stoot hem neêr.
Schoon dat mijn onluck hing van rampẽ aen elkandren,
Zoo zal mijn hert niet, schoon 't mijn nootlot doet, ver-
Dat het my al verliet in 's levens paên, (andren,
Zoo zal mijn deugt nooit van my henen gaen,
O goôn! zouw ick wel schuldig wezen
In 't harte van de Koningin,
Is 't waer, wat hoef ick dan te vrezen,
Zoo is het al vergeefs mijn trouwheit en mijn min.

Neen mijn Vorstin is veel te vroom, te goet,
Dat ick zouw zijn beticht in haer gemoet,
Ick ben t'onnozel dat ick haer zou schuldich schijnen,
Ick doe haer glory schande, en laet hierom verdwijnen
De dwaling die haer hoon en smaet aendoet,
Dit meent mijn hart, zoo spreeckt mijn vry gemoet,
Laet ons om uit haer hooft te drijven,
Dees dwaling aen die fiere vrouw,
Op 't allerspoedigste gaen schrijven,
Tot teecken en bewijs van mijn oprechte trouw.

Het is door deze wech... Maer wie verstoort my weêr?

Leuderes. Theodaet. Eurick. Lijfwacht.

Leud. PRinceſſe Amalfreed zoeckt u te ſpreecken Heer.
Theo. Zy kan my hulpzaem zijn, en in mijn voorneem ſtijven,
Zeg dat ick bezich ben iet van belang te ſchrijven.
Hy gaet in 't vertreck.

Amalſrede. Leuderes, en Vlcide.

Ama. IS Theodaet te zien?
Leud. Mevrouw van ſtonden aen;
Hy ſchrijft iets van belang, 't geen daedlijck is gedaen.
Hy heeft verboôn geen menſch, wie 't zy, by hem te lei-
Maer u ſtaet alles vry. (den.
Amal. Neen, ick zal hem verbeiden.
Vlc. Uw zorg kan ick, althans, niet vatten in mijn zin.
Hy zal hoog ſchuldig zijn, weet dit de Koningin;
Men moet, die ſtrafbaer zijn, verdrucken en verſmaeden,
Die hem beklaegt, beſmet zich met zijn gruweldaeden.
Amal. Deede ick u d'oorzaeck zien van mijne zorg en pijn,
Ghy zouwt noch meer verſtelt (nu waent ghy 't niet) dan zijn.
Hoe meer dat Theodaet zijn miſdaên tegenſpreecken,
Hoe klaerder dat ik zie zijn onſchult, door dat teecken.
Vlc. Dat tegendeelige gevoelen, als mijn waen,
Kan ick noch minder door die duiſtre reên verſtaen.
Amal. Zijn deze reên verwart, noch meerder zijn 't mijn zinnen;
Maer wie kan, zonder dat uitzeggen te beminnen?
Vlc. Ghy mint dan Theodaet?
Amal. Het woort dat is 'er uit,
Ghy ziet te klaer, waer mijn verhoolen vuir uit ſpruit.
Iae 'k minne Theodaet, en zal voor uw niet veinzen.
Indien men d'eerſte mael, met ſmart, zeght zijn gepeinzen;

Men

Men uit ten twedemael zijn hartewensch verheugt;
En ziet daer na altijt te minnen, vol van vreugt.
Vlc. Vergeefs tracht Arzamon dan na uw zin te leven,
Die u, tot bruidegom, uw broeder tracht te geven.
Amal. Dees Prins ontbreeckt, en moet, en trouw, der harten strick;
Is zoo onwaerdich om bemint te zijn, als ick;
By misdaet en bedrog, bey teffens, onze wijck is,
Ick haet en vloeck hem hoog, om dat hy my gelijck is.
In deugden, die men haet, altijt wat lieflijcks sweeft;
En men bemint niet meer als 't geenmen niet en heeft.
'k Min Theodaet, en mag hem zonder schandt beminnen;
En dacht, tot nu, hy was verlieft op de Vorstinne.
Maer, dart hy haer verraên, belagen haeren troon,
Zoo mint hy elders, en my wert geen hoop verboôn.
Wanneer een hert niet is van d'eerste pijl getroffen,
Zoo zal het, swaerlijck, van de twede nederploffen.
Een hart, dat iemant volgt, men nooit getrouwer vint,
Bequamer tot de min, dan als het niet bemint.
Ick mag dan in mijn ziel die zoete hoop doen groeyen
Dat ick, door mijne min zal wedermin doen bloeyen;
En wijl dat Theodaet de Kroon tracht te verraên,
Mach ick . . .
Vlc. Mevrouw swijgt stil, want hy komt ginder aen.

Theodaet. Amalfrede. Vlcide. Lijfwachten.

Theo. De moeiten die ghy neemt, wijl dus mijn zaecken loopen,
Mevrouw, dat is een eer, die 'k nooit zouw derven hoopen.
Amal. Ghy kent mijn herts geheim wel qualijk, in dit stuck.
Ick min uw waerde alleen, en niet uw groot geluck;
't Geval dat u bespringt dus, op zijn onverzienste,
Vermag 't al op uw luck, en niet op uw verdienste.
't En heeft niet uitgewrocht, door haer gewelt en druck,
Dat ghy niet schoon zout zijn, door 't missen van uw luck.

Iae 't nootlot dat is vals, ik zou 't niet konnen wezen,
Ick draeg u, in mijn hert, meer gunſt als wel voor dezen.
'k Zouw met veel moeiten u dees dingen al te teer,
Verklaeren; zeg ick veel, mijn hert dat denckt noch meer.

Theo. De gunſt die ghy my dus, onwaerdich, komt betoo-(nen,
Die zoude ick ongeëert, op 't hoogſte qualijck loonen.
Maer welck een groot geluck zy my oock geven kan,
Vrees ick het misbruick hooch, door het gebruick daer van.

Amal. Uw ziel, als onbequaem, om tot my gunſt te draegen,
Voelt zich, tot my verplicht, haer daerom zoo verſlaegen.

Theo. Ach! oordeelt van een hart vol lijden niet zoo licht!
Mijn allergrootſte vreucht, dat 's u te zijn verplicht.
Maer mijn verſtelt gemoet, door zulck een gunſtich teken,
Beeft noch ter zelve tijt, wanneer het uit moet ſpreken.

Amal. Spreeck, want uw reden zijn zoo vol bekoorlijkheit,
Dat nooit uw mont misſtaet al 't gene watze zeit.

Theo. Behoorden u de vrees, de dooling in mijn zinnen,
Reets, niet te hebben klaer gezeit, dat ick beminne?

Ama. Hy mint, zoo ick het ben, hoe groot is dan mijn luck?
Zoetjes.
Spreeck uit, ſpreeck Theodaet, vrees voor geen ramp of druck.

Theo. Mijn misdaet is te ſchoon, om niet, ontroert van zin-(nen,
Te zeggen, dat ick min.

Amal. En wie?

Theo. De Koninginne.

Amal. De Koninginne, Prins! hoe! is u onbekent,
Dat gy u door dees min bereit veel hert ellendt?
Weet gy niet dat die trotz' hoogmoedige Vorſtinne,
Heeft al te fieren hart, om iemant te beminnen?
Dat zyze onwaerdig acht die nae die glory ſtaen?

En

En om gehaet te zijn zoo moetm' 'er bidden aen.
Theo. Daer leit mijn zieckte niet. 'k wil trouw 't u over-
draegen.
Ick kan my over haer verachting niet beklaegen.
Ghy zijt in gunst; verschoon mijn stoutheit dezen dach,
Ick hoop, dat ick u een geheim vertrouwen mach.
Ia, deze trotse vrouw (gy zult het niet verbreiden)
Draegt nu tot my wat meer, als wel het onverscheiden.
En, in dat fier gezicht, dat elck zoo trots ontmoet,
Heb ick, zo menigmael, gevonden niet als zoet.
Zelfs van het ongeluck, dat my heeft neêrgesmeten,
Zoude ick haer hoog misdoen met d'oorzaeck maer te
heeten.
Dit is, dat ick haer moet, door dit geschrift doen zien,
Terwijl mijn kercker my haer oogen komt verbiên.
En om dat ick geloof, dat gy uw woort zult houwen,
Zoo wil ick u dees brief, groot van belang, vertrouwen.
Ama. Misschien zal ick wel slecht uitvallen in mijn plicht.
Theo. Geen zwaerigheit, ick bid gy dit voor my verricht.
Ghy hebt het my belooft.
Amal. O doodelijck belooven!
Theo. Zegt haer, dat my de ramp en drucken heel verdoo-
En dat my alles, nu ick mis haer zonneschijn, (ven.
Verdrietich valt, en 't licht zelfs duister schijnt te zijn;
Dat waer ick haer niet zie, geen schoonheit zie, noch
Daer van; ja andere my gruwelijck gelijcken. (blijken

Eurick. Theodaet. Amalfrede. Vlcide, en Wachten.

Eur. ICk kom door last, die mijn gemoet tot smart ver-
streckt,
U zeggen, dat gy strax, na uw vertreck, vertreckt;
Ick moet het, als men uw wil spreecken, fors beletten,
En stip my zelve na die nieuwe lasten zetten.
Theo. Ick laet u mijne brief, dat 's u genoeg gezeit.
Ama. Laet deze zorg nu zijn bevoolen mijn beleit.

Vlcide.

Vlcide. Amalfrede.

Vlc. GOôn! opent ghy dees brief, wat doet ghy onbezonnen?
Ama. Die niets geoorloft is, kan liefde 't al vergonnen.
Zoude ick met eigen hant hulp bieden aen Mevrouw?
En geven haer de ſchicht, die my doorſchieten zouw?
Zouw ick aen Theodaet hulp bieden, my verraeden?
Neen, 'k moet hem meerder, als ick hem bemin, verſmaeden,
Ick waer uitzinnig trock ick met hem deze lijn;
En zoo ick hem bemin, 't moet voor my zelven zijn.
Maer eer mijn hevigheit mijn wraeck mocht verder drijven,
Zoo laet ons eerſt eens zien, wat hem zijn min doet (ſchrijven.

Zy leeſt.

O ſchoonſte ſchoonheit van Natuur!
Terwijl mijn vaeder wort gedreven
Door d'afgunſt, om de lamp van 't leven
Te bluſſen, met mijn minnevuur;
Mach vry de haet haer wraeck verzaeden,
Zoo my de min niet heeft verraeden,
Valt nimmermeer mijn lijden zuur.

Mijn ongeluck dat is wel ſwaer,
Maer uw medogen, dat ick ſmeecke,
Kan my in 't hert weer vreugde ontſteecken,
Och, wierd ick eens uw gunſt gewaer!
Ofze alle my voor ſchuldig houwen,
Noch vrees ick niet, wilt ghy vertrouwen,
Dat ick niet draeg een ſchuldig haer.

THEOD.

Vlc. Men ziet in deeze reên zijn zuiver herte blaecken.
Amal. Ach, 't is mijn onſchult, die hier zijne ſchult moet maecken,

En

En mijne grootste smart is dat ick my dees dag,
Niet tegens hem met recht of reên beklaegen mag.
Vlc. Maer hebt gy hem gevleit, door ydle hoop bedroogen?
Amal. Neen, ik zal deze brief zelf leggen voor haer oogen;
En haer daer door doen zien, in zulcken vreemden zin,
Dat ick hem lief, maer niet meer als my zelf bemin.

TWEEDE BEDRYF.

Theudion. Amalazonte. Celinde.

Theu. IA blus voor Theodaet vry uwe gunsten uit,
Des Keizers schrift bewijst genoeg zijn misdaet, stuit
De zucht die ghy hem draegt, want met dit te verschoonen
Maeckt ghy noch swarter hem die toeley op uw kroonen.
Mijn hart is tot hem weg, als die my niet bestaet.
Amal. Het is uw zoon, uw bloet.
Theu. Maer schuldig aen verraet.
Ick mag om u, Vorstin, hem nimmer gunstich hooren,
En was uw onderdaen eer hy my wiert gebooren.
Zijn schult besmet het bloet daer hy is uit geteelt,
Het is mijn zoon niet meer die zoo onwaerdig speelt
Met zijne trouw, hem my daer door onwaert gaet maken.
En schoon hy is mijn bloet, noch moet ick hem verzaecken,
En aanzien als verrot en vuil bedurven bloet,
Daer ick mijn lichaem en mijn hert van zuivren moet.
Amal. Ick wil voor uwen zoon, al wiert ghy noch veel quader,
Een beter Koningin zijn dan ghy eenen vaeder.
Eer dat men hem verwijst moet hy verhoort zijn. Stel
Dan order dat hy komt.
Theu. Ick volg dan uw bevel.

Ama-

Amalazonte. Celinde.

Amal. O Nwaerdige Princes, wat drift vervoert uw zinnen,
Kont gy dan, zonder zelf u te verraân, beminnen
Een ſnoô verrader, maer bekoorlijcke verraâr,
Die gy uw troon en hart op 't heilig min altaar
Hebt opgeoffert. Maer verblinde Koninginne,
Kont gy wel zonder ſchrick en zonder te beminnen
Hem aenzien dat ghy niet een ware wraeck gevoelt.
Om dat de min meer als de ſchrick uw hert doorwoelt.
Gae haeſtig heen, zeg, dat men Theodaet laet blijven,
En zoo hy ſchuldich is men ſtraf hem aen den lijve.
Cel. Ick ga Vorſtin.
Amal. Vertoeft, verhaeſt u niet te zeer.
Cel. Maer anders zal hy hier ſtrax zijn.
Amal. Vlieg dan, keer weer.
Neen gae, wacht, blijf, helaes! hoe ſwindelen mijn zinnen.
Vertoef noch wat, blijft ſtaen.
Cel. Wat wiltge Koninginne?
Ick kan u niet verſtaen.
Amal. 't Geen u mijn mont gebiedt,
Hoe zouwt gy het verſtaen, verſta ick zellef niet.
Cel. Princes, terwijl gy my hier op hout met dit droomen,
Zal Theodaet hier zijn.
Amal. 't Is wel dan, laet hem koomen.
Mijn weggebannen liefde is nu al weergekeert,
Mijn hart wert wel door ſpijt, maer meer door min verheert.
Hy komt, en ick gevoel, in weerwil van mijn tooren,
Dat zijn ontrouwigheit my echter kan bekooren.

Theudion. Amalazonte. Theodaet. Eurick. Wachters. Celinde.

Theu. HIer is d'ondanckbre zoon.
Ama. Ghy zijt te zeer verſtoort.
Maer

Maer zonder hevigheit dient Theodaet verhoort.
Theu. Gy kent mijn vierigheit. Ick voel de meining ſtrecken
Van uwe Majeſteit, dat ick my zal vertrecken,
Ik ga.
Amal. Ghy doet heel wel, 't is my genoeg in ſchijn,
Dat hy zelf rechter zal, ick zijn getuige zijn.

Amalazonte. Theodaet.

Celinde en Wachters in 't diepſt van 't tooneel geweken.

Amal. KOm herwaerts Theodaet, ziet wat hier ſtaet geſchreven,
Den Keizer my verplicht om u dees brief te geven,
Ziet daer.
Theo. Aen Theodaet, het opſchrift hout aen my.
Ick ben verwondert.
Amal. Ia, ick ſpeur uw ſchelmery.
Theo. Ick kan niet vatten wat hem port aen my te ſchrijven.
Amal. Door 't lezen zult gy haeſt die donckre wolck verdrijven.
Miſſchien zult gy meer zien als gy zult wenſchen.
Theo. Ick?
Amal. Lees eerſt, en antwoort dan vrymoedig zonder ſchrick.

Theodaet leeſt.

Ick heb belooft met u het Keizerrijck te deelen,
En al de zoetigheit, die menſch genieten mag.
En gy hebt my belooft zo wel uw rol te ſpeelen,
Dat Room' en haer Vorſtin my zijn zal op een dag.
't Is tijt, nu moet het zijn, laet niet uw hart berouwen,
Hout gy uw eeden, ick zal vaſt mijn woorden houwen.
Iuſtiniaan.
Amal. Wel hoe! wat 's dit? gy ſtaet bedeeſt.
Theo. Ik hoor het wel te zijn, ben ick het ooit geweeſt:
Want de verbaeſtheit die dus in mijn hert komt ploffen,
Om

Om klaer te blijcken heeft my al te wel getroffen.
Amal. De ſchrick, die gy gevoelt, is d'oorzaeck dat gy ziet
Een miſdracht baeren voor de tijt van mijn verdriet.
En uwe ſmarte ſpruit, geloof ick maer mijn oogen,
Min om 't begaene quaet, als om het onvoltoogen,
Ondanckbre, ſpreeck, beken voor my vrymoedich uit,
Dat deze onſteltenis uit uw leetwezen ſpruit.
Theo. Nooit deede ick iets voor u het geen mijn hart zal wraken,
Niet, dat in 't heimelijck mijn ziel kan ſchuldig maken,
En uwe Majeſteit in my geen laſter vint,
Als dat ick, die ick min, heb alteveel bemint,
Zoo dees belijdenis u mocht noch meer ontſteecken,
Indien ick ſchuldich ben, zijn liefde mijn gebreecken;
Maer 't is een ſchoone ſchult, ick achtze boven al,
Jae ſterf veel liever eer ick 't my beklagen zal.
Amal. O ſchelm! was 't 's hemels wil, dat min uw miſdaên waren,
Uw ſchult zouw in mijn hert veel meerder vreugde baren
Als uw onnozelheit; want van zoo braven ſchult
Verlicht, zouw nooit mijn hart uw hart door ongedult
Verdoemen, zonder eerſt haer zelve te verdoemen.
En gy weet altewel, wat hoef ick 't te verbloemen,
Dat het uw rechteres, hoe is de min zoo groot?
Veel minder wezen zouw als wel uw megenoot.
Mijn oog, verraders oog, door uw gezicht verraden,
Heeft u veel minder als my met veel min belaeden,
Ia ſpijt mijn trotſen aert, door een te heeten brandt
Heb ick u dul bemint; ghy weet het tot mijn ſchandt.
De reên heeft zelfs by my zijn heel geloof verlooren.
'k Heb u meer als bemint en dickmaels 't laeten hooren,
En door de drift die in een groots gemoet verbreit,
Is 't lichter dat men mint als dat men 't zelve zeit.
Gy weet dat ick om u veracht heb twintich kroonen,
Om mijne keur en gunſt alleen aen u te toonen,

En biedende u een kroon en ſcepter hoog in eer,
Zoo dael ick zelfs, om u te klimmen doen, laeg neêr,
Terwijl mijn ſmerte ſpruit dat ick heb weinig Rijcken,
En u alleenig maer kan met een kroon doen prijcken.
En niet in deze brant, die my zoo vinnich ſmart,
Kan voogtheer maeken van 't heelal, als van mijn hart,
En dat 'er zelfs niet is of 't ſtaet u vry te hoopen,
Beraemt gy om my aen mijn vyandt te verkoopen.
Foey! ick mishaeg u dan met ſcepter en met kroon,
Gy wilt, terwijl ick u die toereick tot een loon,
My die ontrucken. gy bemint dan ongetrouwe
Uw trouwloosheit veel meer dan mijne min? waer bouwen
Mijn zinnen op. ſpreeck, ſpreeck, ondanckbre.
Theo. Koningin
'k Heb niet te zeggen, dees beſchulding ſlaet mijn zin
Met veel verbaeſtheit, 'k ben verbonden aen uw wetten.
Wie kan zich tegens zijn party en rechter zetten.
Mijn onſchult is vergeefs, nu dat uw mont my daecht,
En ick veroordeelt wordt terwijl ick wordt beklaegt.
De miſdaet, die men my te laſt leit, is dootſchuldig,
Mijn leven ſtaet in u, ick draeg mijn ſtraf geduldich,
Spaer, ſpaer, dit lichaem niet, en zoo men my vermoort,
Al dat men my beneemt, is, dat u toebehoort.
D'eer die gy my ontneemt, dat zijn de hartſte ſlaegen,
Ick kan tot u, als haer, geen minder liefde draegen,
En door een waere min, zielzuiver, oprecht, teer,
Zal ick opofferen mijn eere aen al uw eer.
Des Keizers ſchrift kan ick terſtont te ſchande maeken,
Maer toonende mijn trouw moet ick uw dwaling raecken;
En ick kan nimmermeer, Princeſſe hoog van roem,
Onſchuldich zijn, 't zy ick u onrechtvaerdig noem.
Ick ſterf veel liever als de werelt te doen blijcken,
Dat zo deurluchte ziel kan een quaet oordeel ſtrijcken,
Ick ly dan liever onrechtvaerdig zonder rouw,

Als dat ick mijn Vorſtin haer onrecht toonen zouw.
Amal. Neen, doet uw beſt om my uw onſchult voor te draegen,
'k Vrees 't overwinnen met alleen u te beklaegen,
Dat gy onſchuldig waert (mijn hart tot mely buigt)
'k Zal dan mijn dwaling zelf beminnen overtuigt,
Tracht t'overwinnen een verſtoortheit niet te machtich.
Vertoon mijn onrecht, maeck uw onſchult maer waerachtich,
'k Vloeck d'onrechtvaerdigheit met hart, en ziel, en zin,
Maer minze meer in my als in het geen ick min.
Zoo gy uw onſchult noch tracht voor my te bedecken,
Zult gy my, daerom ſpreeckt, voor een verraeder ſtrecken.
Theo. Terwijl gy 't zoo begeert zal ick gehoorzaem zijn,
Die dootbeſchuldeging treft mijn gemoet met pijn,
En met ontſteltenis, ik zal op u begeeren,
Wat kragt dat ick oock doe, my niet te wel verweeren.
Verſtelt door miſdaên die my onbekent zijn, zal
Ick ſwacke reden u verhaelen, zonder val.
U is niet onbekent in zulck een onruſt woelen,
Dat die zich wel verweert toont dat hy ſchult moet voelen.
En zijnde al aengeklaegt van zulck een daet, gewis
Zoo hy zich niet wel weert toont hy onſchuldich is.
Den genen die 't verraet hulpmiddelen verſchaffen,
Bereiden te gelijck haer onſchult en haer ſtraffen,
Heur vaſtheit is verdacht, en d'aenſlag vol gevaer,
Blijft nooit zoo onbekent of 't raeckt in 't openbaer:
Maer de bedriegery, verbaeſt in zulcken ende
Den genen die noch nooit bedriegery en kende,
En die zich op zijn deugt geſtadig heeft vertrout,
Heeft nooit geleert de kunſt die elck onſchuldig hout.
'k Vrees evenwel niet zeer, uw ziel heeft lichte glaezen
Dit minder bot bedrog ondeckte haeſt van 't dwaze,

En uw deurluchte geeſt die 't ſchelmſtuck wert gezeit,
Kan daer door wel verbaeſt, maer nimmer zijn verleit,
't Geſchrift des Keizers zoo men d'onſchult mag ver-
trouwen,
Behoort gy voor verdacht en voor een ſtreeck te hou-
'k Heb tot beſchuldiger uw vyandt, die ick thien (wen,
En thienmael van uw Rijk verdreef, en weg deedt vliên;
Een bloode en laffe Prins die ſiddert voor dit leven,
Wiens kroon ick twintichmael geſchudt heb, en doen
beven,
En die uw deugt aenſchouwt van nijdigheit ontſtelt,
Die 't geen ick voor u doe zoo lofflijck my vergelt,
Onmogelijck zijnd' my in 't openbaer te deeren,
Tracht hy nu door verraet mijn luckſtar te verneêren,
Maer om dit wel te doen, is d'aenſlag van mijn ſchult
Met ſchijn van waerheit bot en al te ſlegt vergult: (ken,
Maer dat Mevrouw hier hadt een vaſt bewijs van zaec-
Waer is 'er ſchijn van 't quaet dat my kan ſchuldig
maecken,
Door wat voor reden zouw ick weigren in dit landt
Een grooten ſchepter van zoo aengenaemen handt,
Om elders door verraet, bedekt met ſmaet en ſchanden,
Den ſtaf t'ontfangen uit uw vyants ſnoode handen,
En zoude ick grijpen na het ydle by de gis,
En laten 't andre gaen dat vaſt en zeecker is.
In zulcke zaken daer zich elck verſtelt zouw vinnen,
Die weet hoe dat men ſpreeckt, weet niet van het be-
minnen,
En om bevrijt te zijn van 't geen mijn vyandt zeit,
Wacht ick meer van mijn liefde als van mijn reed'lijck-
heit;
Ick bid mijn voogtvrouw aen, en niemant zal my leeren
Dat iemant licht verraet hun die hy hooch zoekt t'eeren.
Als uit Princeſſen bloet een vlam komt uit te ſlaen,
't Geen dan een minnaer maeckt, maeckt beter onder-
daen,

'k Zoeck dan geen reên om my onſchuldig te doen hee-
ten,
Want die mijn liefde weet die zal mijn onſchult weeten.
En 't vier dat my verteert is gloeyende zoo heet,
Dat het niet aengenaem te zijn hoort die 't niet weet,
Iae voor zoo veel dit vier u ietwes kan behaegen,
Zal ick, terwijl 't my blaeckt, u d'oorzaeck voor gaen
dragen,
En ſchoon de misdaet die ick loochen heeft veel ſchijn,
Zoo ick niet wert gehaet zal ick onnoozel zijn.
Maer ick verlies de hoop, verlies ick uw genade,
Ick vrees uw haet veel meer dan d'allerſnootſte daeden,
Ick ſwijg en antwoort niet, indien ick wort gehaet.
Mijn doot...

Amal. Ey 't is genoeg, genoech mijn Theodaet.
Mijn misvertrouwen en mijn gramſchap t'zaem ver-
dwijnen.
De min kan ſchuldige zelfs doen onſchuldig ſchijnen,
En ſchoon een zeeker ſtuck 't bewijs der ſchult vervult,
Een ſchuldige bemint is altijt zonder ſchult.
En Theodaet hoeft met zijn zelfs maer te beginnen,
Hy heeft my 't al gezeit nu hy my zeit te minnen.
Hy toont ons zonder reên zoo nare en droeve ſchijn,
Nu hy onſchuldig is weet hy bemint te zijn;
En mach zelf twijffel ſlaen dat ick hem licht noch minde
Wanneer men hem zelfs mocht noch overſchuldig vin-
(den.

Theo. Gy zegt te veel Princes.

Amal. Neen Theodaet, dat 's mis
Noch grooter proef dient hier by dees bekentenis.

Zy ſpreeckt tot Eurick.

Hou wachten, volgt dees Prins, en wilt zijn vaeder zeg-
gen,
Dat hy zijn ſwaert hem geef, en laet zijn ſtrafheit leggen.
Zegt hem, dat hy terſtont vergadren doet mijn Raet,
Vermits het noodich is voor my en voor mijn Staet;

En

En dat zijn zoon voor al dit raetſlot by moet woonen.
Om hem met meerder glans tot Man en Vorſt te kroonen.

Theo. O! goetheit nooit gehoort, o onverwacht geluck!

Amal. Vergaert terſtont mijn Raet, op dat ick hun dit ſtuck
Te kennen geef, de tijt die gy u laet ontſchieten
Weerhout my van mijn vreugt, 't verlangen baert verdrieten.

Theo. Verbaeſtheit heeft mijn geeſt, verſlaegen en beroert,
Princes ſtilſwijgent wordt uw laſt zoo uitgevoert. *bin.*

Clodezilus. Arzamon. Amalazonte. Celinde.

Clo. HY ſchijnt verſlagen, 't luckt ons wel van hier te komen.

Amal. Ick heb te goeder tijt u Princen hier vernoomen;
Want Theodaet ontkent een misdaet, en ick meen
Dat gy voor hem met my zult ſtemmen overeen.

Clo. Ons zielen zijn te vaſt aen uwe gloor verbonden,
Die trouwlooze onderdaen heeft 't kroonrecht hoog geſchonden,
Dat iemant anders tart uw eer, doorluchte vrouw,
Van hem als valsheit en verraet gevoelen zouw.

Arz. Mijn drift tot zijn bederf, om zijn vervloekte ſtucken,
Is zoo verwoet dat ick die naulijx uit kan drucken.

Clo. En mijn zorg is zoo groot voor u, en uwen Staet,
Dat ick hoop uitgeroeyt te zien de bron van 't quaet.

Arz. Wat ſtraffen dat gy moogt in uw gemoet bedencken,
Zijn niet genoeg om hem, nae eiſch, daer door te krencken.

Clo. En wiert hy aengerant van al het ongeluck,
Noch wenſten ick hem veel meer ſtraf en droeve druck.

Amal. Dit 's uw gevoelen dan?

Clo. Voor die hun zoo vergeeten.

Amal. Ick weet dan d'uwe, gy moet oock de mijne weten.
Weet dat my Theodaet zoo lief is en zoo waerdt,
Dat alles wat hem raeckt dat raeckt my oock op aerdt,

Hy kan in zijn gemoet de minſte ſchult niet draegen,
Die hem mishaeglijck is die moet my meê mishaegen,
Uw lot beſtaet in hem als wel in my veel meer;
Want door mijn keur wort hy mijn meeſter en uw heer.
Clo. Maer...
Amal. Neen, ick kan niet zien den geen met goede zinnen
Die doodlijck haete 't geen ick overwaert beminne.
Clo. Mijn zuſter komt.
Amal. Vertreckt, haer byzijn is my waerdt.
Ick zal haer ſpreecken, maer niet van u boozen aerdt.

Amalazonte. Amalfrede. Vlcide. Celinde.

Amal. GY die my altijt waert zoo trouw en uitverkooren,
Komt nader, om van my een blijde maer te hooren,
Weet dat men noemen moet het allerleſt verraet
Een ſchelmſtuck van de Nijt, en niet van Theodaet,
En dat hy zal by my zijn loon en onſchult vinden,
Want dezen dach zal ons den echt te zaemen binden.
Amalf. O hemel!
Amala. Wat is dit, hoe ſtaet gy zoo verzet?
Amalf. Ontſchuldig my, 'k wort door een overval belet.
Amala. Begeef u wat te ruſt.
Amalf. Ick zal, maer wil u ſweeren
Dat ick oock heb gedeelt in dingen die zoo keeren.

Vlcide tot Amalfrede, die een brief laet vallen.

Vlc. Daer valt een brief Mevrouw.
Amalf. Swijg ſtil, ſpreeck niet een woort,
Die tot zijn wraeck iets vint veel van zijn lijden ſmoort.

Celinde de brief opraepende.

Cel. Dees brief heeft Amalfrede in 't uitgaen laeten vallen.
Ama. Geef hier, eer ickz' 'er geef moet ick met haer wat mallen.
Zy heeft geen opſchrift, noch op d'een of d'andre kant,
Gewis komt die van d'een of d'andre minnaers hant.

Amalfrede wederom keerende.

Amalf.

Amalf. Wat ongeluck helaes! wat heb ick toch bedreven.
Amalaz. Wat hebtge?
Amalf. Koningin, wilt my toch wedergeven,
(Ick bidt om al het geen uw ziel ooit heeft geraeckt,
Eer dat de wanhoop my verwoet uitzinnig maeckt)
Mijn brief, en dat gy die toch niet gelieft te leezen.
Ama. Door deze reên is mijn nieuwsgierigheit gereezen,
En wort door lichtgeloof en vierigheit getergt.
Amalf. Indien mijn zedigheit uw luſt tot quaetheit vergt,
't Geſchiet om u van een doorquelling te bevryen.
Amalaz. 'k Zal weten wat het is, wilt gy 't my niet belyen.
Amalſ. De kennis zal u zijn terſtont van herten leet,
Het quaet, en is geen quaet, zoo lang men 't niet en weet,
En men beklaegt wel dat men heeft te veel gekeecken.
Amalaz. Geen noot, ick zal hierom mijn voorneem nu niet
Gy vreeſt al te vergeefs. (breecken,

Amalfrede by haer zelf.

Amalf. Dit zoeck ick door mijn liſt.
Ama. Dit 's Theodaet zijn hant, ſchrijft hy aen u? hoe is 't.
Amalf. Terwijl dat gy het ziet zoude ick vergeefs maer lie-
gen,
De brief komt van hem zelf, ick wil u niet bedriegen.
Amalaz. Hy zontze dan aen u?
Amalf. Wijl ick die onbedacht
Liet vallen, weet ghy 't al, ja z'is aen my gebracht.
Amala. Spreeckt hy u aen van min, zal hy mijn trouw doen
breecken.
Amal. Dees brief zal beter u, als ick daer van wel ſpreecken.

Amalazonte leeſt.

O ſchoonſte ſchoonheit van Natuur!
Terwijl mijn vaeder wort gedreven
Door d'afgunſt, om de lamp van 't leven
Te bluſſen, met mijn minnevuur;
Mach vry de haet haer wraeck verzaeden,

Zoo my de min niet heeft verraeden ,
Valt nimmermeer mijn lijden zuur.

Mijn ongeluck dat is wel ſwaer ,
Maer uw medogen, dat ick ſmeecke ,
Kan my in 't hert weer vreugde ontſteecken ,
Och, wierd ick eens uw gunſt gewaer !
Ofze alle my voor ſchuldig houwen ,
Noch vrees ick niet, wilt ghy vertrouwen ,
Dat ick niet draeg een ſchuldig haer.

Amala. Toont die verrader u zoo grooten liefde, goden !
Amal. Ick heb 't u wel gezeit, hadt dit uw oog ontvlooden.
Amala. Bemint gy hem oock ?
Amalf. Ick, neen, uwe Majeſteit
Doet een groot ongelijck aen mijn getrouwigheit,
Ick min geen ſchellemen die mijn Princes verraeden ,
Ach ! wilt my doch niet met dees gruwelen belaeden,
Vertrout my dat een hart, bekoort door zulck een min ,
Niet waerdigh is als ſchrick en haet in mijne zin.
Amala. Maer lijdt ghy zijne min ?
Amalf. Jae, maer daer toe gedwongen,
D'ondankbre heeft my, met de macht by u, beſprongen,
En my gedreight dat hy zouw zeggen dat zijn min
De mijne was, en hy diep lach in hart en zin.
Amala. Een zulck geheim hadt gy my hooren t'openbaren.
Amalf. Die dingen zijn veeltijts gevaerlijck te verklaeren,
En Theodaet is zeer te vreezen, want hy zeit ,
Dat hy 't ſchier al vermach by uwe Majeſteit ,
En mooglijck noch van daegh, om u meer te bedriegen,
Zeit hy licht, ick hem min, om my te heeten liegen.
Ama. Goôn! hoe verſchrickt mijn hert voor dees verradery,
Hoe haet ick dien ondanckbre en ſnoô verrader !
Amalf. Gy
Hebt reden, ach hy komt! van ſchrick mijn leden beven.
Amalaz. Den booswicht ziet u aen.

Amalf.

Amalf. Wilt hem geen antwoordt geven,
Hoort hem niet ſpreecken.
Amalaz. 'k Wil hem ſchuwen als een ſlang ;
Dien trouweloozē ſchelm ſtelt herwaerts aen zijn gang.

Theodaet, Amalfrede, Amalazonte, Celinde, Vlcide.

Theodaet tegens Amalfrede.

Theo. SPraeckt gy de Koningin voor my dan Amalfrede.
Ama. Wy hadden t'zaemen van uw liefde veele reeden.
Theo. Den Raet is al vergaert, en wacht uw Majeſteit.
Amalaz. Gaet eeuwigh uit mijn oog, en dat het Raetſlot ſcheit. *Alle binnen.*

Theodaet.

Ontſtelt door zulcken dwerzen ſlag
Die my zo onverziens verraſſen komt, beſpringen,
Voel ick de ſmert, de pijn, daer van, door 't lichaem dringen,
Eer ick, die ken, of weet, waer die uitſpruit, ach! ach!
Doet my een trouw verhael van 't geen ick heb bedreven.
Mijn zinnen in dit leven,
Daer ick zoo haeſt mijn min zouw zien beloont,
Wreedtaerdigſte aller vrouwen,
Barſt gy dus uit (ach had ick u gehoont)
Gaet uit mijn oog, komt nooit my weêr aenſchouwen.

Ja droevige getuigen van
Mijn pijnelijcke ſmerte en doodelijcke vreeze,
Ick zag nooit ongetrouw, u, aen uw meeſter wezen,
Maer 't is de wufte min die elck doen vallen kan,
Ach zy belooft veel heil om onheil te verwecken.
En 't onluck te bedecken,
Daer ick tot Vorſt nu dacht te zijn gekroont.
Wreedtaerdigſte aller vrouwen.
Barſt gy dus uit, (ach hadt ick u gehoont)

Gaet uit mijn oog, komt nooit my weêr aenſchou-
wen.

Schoon dat het alles omſloeg, waer
Dat yder overal gevoelt de brandt der minne;
Zoo zalmen in mijn hart alleen de trouwheit vinnen,
Zy is mijn zielgoddin, ick kniel voor haer altaer,
Wat heb ick doch gedaen? geſtrenge Koninginne,
Dat ick in uwe zinnen
Zo vyandigh wort voor mijn trouw beloont,
Wreedtaerdigſte aller vrouwen,
En gy dus ſpreeckt; (ick heb u niet gehoont) (wen.
Gaet uit mijn oog komt nooit my weêr aenſchou-

Uw oogen die mijn vyandt zijn,
Zijn die te zien my dan zoo ſtraf en ſtreng verboden,
Maer wijl dat ick die eer, en aenbidt, als de gooden;
Zoo moet ick ſterven eer ick mis uw ſchoon aenſchijn,
Weet ghy niet dat de doot haer komt voor my vertoo-
Als gy zijt uit mijn oogen, (gen,
Hoe wordt aen my uw wreetheit zoo betoont,
Wreedtaerdigſte aller vrouwen,
Dat gy my zegt; (ick heb u niet gehoont)
Gaet uit mijn oog, komt my nooit weêr aenſchou-
wen.

Nu gy my van u weg verbandt,
Doet gy my grooter ſtraf als of gy my liet dooden,
Helaes! wy zullen ſtip volbrengen uw geboden,
Mijn laſt ſtaet in uw wil, mijn leven in uw handt,
Indien gy door mijn doot vernoeging kunt verwerven,
Zal ick gewilligh ſterven,
Ach, waerom wert mijn leven dan verſchoont,
Wreedtaerdigſte aller vrouwen,
Terwijl gy zegt, (daer 'k u niet heb gehoont)
Gaet uit mijn oog, komt my nooit weêr aenſchou-
wen.

DERDE BEDRYF.

Clodezilus. Amalfrede.

Clo. Zieck zijnde zoo laet uit, dat moet wat wonders wezen,
Uw quael, mijn zuſter, is wel haeſtigh weêr genezen.

Amalſ. Mijn ſmart is niet geſtilt; maer hoorend dat Me-
De Koninginne, my dus laet bezoecken wouw, (vrouw
Dacht my 't onvoeglijck was die groote eer te lyen,
Dus gae ick haer te voor zelfs zonder my te myen.

Clo. Die antwoort is beknopt, ick kanze wel verſtaen,
Zelfs d'achterdochtigſte nam 't licht voor waerheit aen,
Maer wijl ick voor uw zorg, dat niets uw luck mach krencken,
Geeft my uw uitgaen nu een overgroot bedencken,
Daer niet is dan de nacht dat ziecken arger is,
Zoo gy de minnequael ſluit uit de duiſternis.

Ama. Arzamon, die my dient, bedrieght zich, wil hy ſtoffen
Dat my de min met ſmart heeft om zijn min getroffen.

Clo. Maer Theodaet roemt beſt, dat gy van min geraeckt
Om hem, zoo diep in 't hert van heete liefde blaeckt,
Men zeit, gy brant om hem, dit ſtaet my niet te lyen.

Ama. Ick brant om hem, mijn Heer, maer 't is van razernye;
Ick ſweer u, dat de brant, dieme aenſteeckt op dees tijt,
Is een heel ander vuer, dat tegens liefde ſtrijt,
En verre dat haer vlam de tedre gunſt zouw nooden,
Tracht die in tegendeel, wat liefde oock teelt, te doo-
Bereit om Theodaet voor u te zien gekroont, (den.
Heeft mijn gemoet zich zoo als uw gemoet betoont,
Zoo dat ick eerder zouw toeſtemmen tot zijn ſterven,
Dan dat ick hem zouw zien Amalazont' verwerven.
Hy man der Koningin, zoo niemant hem belet,
Zal ick 't doen, ſchoon ick oock wiert door zijn val verplet.

Door

Door my zal hy alleen zien zijn geluck weerhouwen,
Daer is niet ſlimmer dan verwoede en booze vrouwen,
En als de razerny een hart als 't mijn vervoert,
Zoo maeckt het zelfs wel die nooit vreesden heel ont-
Clo. Ick ken mijn zuſter aen die eedele gedachten, (roert.
Die in haer gramſchap weet mijn min nae waerde t'ach-
ten,
Wacht dat gy door't beſtaen mijn geeſten niet ontroert,
U zeggen dient door my te worden uitgevoert,
't Is my genoeg uw gunſt door uw gelaet te mercken,
Ick zijnde meer verkort dien oock meer uit te wercken
Zelfs door onmenslijckheit moet deze Prins van kant,
En ſterven, 't gaet hoe 't gaet, met liſt, door deze hant.
Amalf. Begeert gy dan mijn doot?
Clo. Staet u mijn aenſlag tegen.
Amalf. Daer dient door zijne doot voor u een kroon ver-
kregen,
En gy hoeft nimmer iets, indien gy hem vermoort,
Te hoopen van die handt die u te kroonen hoort.
Clo. Hoewel zijn ondergang de Koningin zal drucken,
Zoo vrees ick niet haer leet mag ick haer haet ontbuc-
't Geheim van deze moort, die u zoo zeer ontſtelt, (ken,
Zal nimmer zijn aen meer als u alleen gemelt.
Amalf. Maer ach gy zijt om hals zo 't iemandt komt te we-
Gy zult u zelfs in 't uit te voeren licht vergeeten. (ten
Gy vreeſt van zijn geluck de voortgang die gy ziet,
Vernietigt zijn fortuin, maer kort zijn daegen niet.
Alree door een bedroch, (zoo gunſtig zijn de gooden)
Heeft hem de Koningin flus haer gezicht verbooden,
En zoo de kunſt alleen mijn aenſlag wat geleit,
Rijſt uw geluck, 't zijn daelt, by haere Majeſteit.
Clo. Gy vleit my te vergeefs, al deze haperyen
Verwecken meerder brandt, ick moet het u belyen,
Die twiſt die dickmaels maekt een licht en groot getier,
Heeft kracht als weinig nat op een groot brandent vier,

Wiens natheit veel te ſwack om 't zelleve uit te bluſſen
Vermeerdert meer en meer de krachten ondertuſſen,
Om t'overwinnen 't geen van ſmaet uw hoop my dicht,
Zoo hoeft mijn weerparty te koomen maer in 't licht.
'k Hoop niet als op zijn doot, en dat hy neêr zal ſtorten,
Of dat gy mijne tijt of zijn zult zien verkorten,
Zo lang hy leeft ſtreeft hy door alle rampen heen,
Zijn dagen en geluck zijn vaſt verknogt aen een,
En ik kan nooit, wat raet dat gy my oock wilt geven,
Zijn luck weerhouden of hem teffens nemen 't leeven.

Amalf. Maer zoo een moort ſteeckt vol van laſter, hoon en ſmaet.

Clo. Indien zy my maer kroont is 't een doorluchte daet.
D'aenſlagen die zijn goet die 't oogwit konnen raecken.
De kroon die reinicht al de geen die haer genaecken,
En als een ſchelmze daet voert iemant op den throon,
Die glans die hy daer vindt die maeckt hem zuiver ſchoon,
Daer moet wat ongemeens in zulcken ſtoutheit ſteeken,
Die 't geen Fortuin zelfs maeckte, in eenen ſlag kan breecken,
Ick vat het onrecht aen, en evenwel ick acht
Dat men onſchuldig is wanneer het is volbracht,
Dat d'onrechtvaerdigheit, die 't luckt, mach wettig heeten,
En dat een ſtaf bevrijt den geen die hun vergeeten,
De ſchrick maeckt nooit een hart gelijck als 't mijn beducht.

Amalf. Maer zoo . . .

Clo. Swijg ſtil, blijft ſtaen, my dunckt ick hoor gerucht.

Amalf. Waer wilt gy gaen?

Clo. Wilt gy my hier maer wat vertoeven
Dan zult ghy het in 't kort niet meer te vraegen hoeven. *binnen.*

Amalf. Ach hy gaet Theodaet gewis vermoorden. Maer
My dunckt met Arzamon wort ick hem daer gewaer.

Amalfrede. Theodaet. Arzamon.

Amal. WAt aenslag mach u hier op deze plaets geleiden?
Theo. Ick gae daer mijn Vorstin haer dienaer zal verbeiden. (voort.
Amalf. 'k Zal u geleiden, 't gaet hoe 't gaet, treet lustich
Arz. De Koningin wil hem alleen maer staen te woort,
Ick wenste dat hy mocht die goede dienst gehengen,
Hy moet alleen maer zijn, ik moet haer last volbrengen.
Theo. Verplichtende Princes, spaer uwe zorg, 't is my
Groot voordeel dat ick wat alleenigh by haer zy.
Arz. Mijn Heer, dit 's onze wegh, kom gaenwe, want ick achte
Dat zy, in haer vertreck, alreede u zal verwachten.

Amalfrede. Vlcide.

Amalf. Hy gaet alleen en volgt zijn minne,
Hier door verlies ick al mijn hoop,
Ten hoove, by de Koninginne.
Zy hoort hem wel nae 's werelts loop
Te haeten, maer de minneknoop
Bint noch te vast haer losse zinnen,
Ick weet het zekerlijck, terwijlze hem verbeit,
Dat minnen, en te zien, is zonder onderscheit.

Wanneer als ick ga overdencken,
Hoe dat dees minnaer is gedruckt
Van wanhoop, die 't verstant kan krencken,
En dat zijn geesten weggeruckt,
Terwijl hy voor haer straf heit buckt,
Weer leefden op de minste wencken
Van Romaes Koningin, o wreede slaverny!
Verandert al mijn liefde in dulle razerny.

Ick voel alreede dat mijn herte,
Meer dulle dulligheit gevoelt,

Als

Als teedre liefde en minne ſmerte,
Hoewel 't niet heel en is verkoelt,
'k Vervloeck d'ondanckbre die dus woelt,
Ick haet zijn dwaze minneparten,
Door zijn bederf zouw my de grootſte vreugt geſchiên.
Ick voel dat ick zijn doot met blijdſchap aen zou zien.

Indien een dootſlagh...Maer ik zie mijn broeder komen.
Clo. Dank heb dees arm, niets zal mijn luck nu meer betoo-
'tIs uit, hy leit'er toe, door een doorluchte daet. (men.
Amalf. Hy leit'er toe, wie Heer?
Clo. De Prins.
Amalf. Wie Theodaet?
Clo. Dees arrem heeft hem doen zijn levens draet afſpinnen.
Amal. Vreeſt gy de razerny dan niet der Koninginne?
Hoe is zijn lentetijt, aen my met min verknogt,
Door uw barbaerze drift, dan zoo ten eindt gebrogt:
Gy hebt dan zoo geſlagt die braeve ſlacht offrande,
Wiens edele verdienſt alleenig was zijn ſchande,
En u, lafhartig, met dien helt zijn bloet bekladt?
Die, tot zijn vyanden, niet als zijn deugden hadt;
En door een ongeluck, uw razent hert doorgriefde,
Dat hy u niet behaegde, om dat hy elck beliefde.
Gy hebt my dan van zulck een waerden beelt berooft,
En waent, dat ick dit ſtuck noch zien zal over 't hooft?
Wat doen ick? zoetjes.
Clo. Snoode, wie komt dit uw mont in leggen,
En 't gene dat gy denckt, en 't geen gy my dart zeggen?
Amal. Op zulck een wijs, byna, zal u de Koningin
Bejeegnen als verwoet, door haer verwoede min.
Clo. Hoe, dit 's dan maer een raet?
Amal. Schijnt gy 'er aen te duchten?
Ick ſpreek getrouw, en vrees voor deze quade vruchten;
En waende u voor haer drift te waerſchuwen, dat gy
U hoeden zouwt, om niet te raecken in de ly.

Clo.

Clo. Ick heb dees moort zoo ſtil en in der yl bedreven,
Dat ick, by de Vorſtin, geen zorg heb voor mijn leven.
Aen 't kleine trapje, daer m'op in haer kamer gaet,
Is zonder licht, in ſtilt, geſchiet dees braeve daet.
Arzamon, veinzende, dat hem was hoog bevoolen
De Prins te haelen, bracht hem daer ick was verhoolen.
En gaende langs my heen, heb ick hem zoo geraeckt,
Dat ick, door dit geweer, hem ſtrax heb afgemaeckt.
Amal. Maer ſlaende zonder licht, hoe kuntge zeker weten,
Dat gy hebt Theodaet by nacht ter neer geſmeten?
Clo. Iae, jae, 'k heb mijn party van 't leven wel ontbloot.
De val van Arzamon was 't teecken van zijn doot.
Hy viel ten eerſten neêr, en door dit neder zijgen,
Moſt Theodaet alleen van my die ſlaegen krijgen.
Ick vloog hem toe, met poock en degen in de vuiſt;
En druckteze in zijn hert, daer ickze heel begruiſt
Van bloet weêr uit trock, met zijn ziel en heilloos leven;
En heb hem, zonder ſpraeck, zoo nae het graf gedreven.
Amalf. Helaes!
Clo. Door deze zucht beklaegt gy mijn party.
Amalf. Ick moet wel klaegen, om de ſmerten die ick ly.
En ick voel mijn ellent verdubbelen by vlaegen,
Zo dat het is niet vreemt, al ſchijn ick wat te klaegen.
Clo. 't Is beſt dan, datge uw pijn door 't ruſten wat verzoet.
Amalf. De komſt der Koningin maeckt dat ick wachten moet.
Clo. Mijn tegenwoordigheit kan tot geen voordeel ſtrecken.

Amalazonte. Clodezile. Amalfrede. Vlcide. Celinde, en gevolg van Hofgezin.

Ama. Ick quam om u te zien, wilt daerom niet vertrecken.
Clod. Mevrouw ick vreeſden.
Amalaz. Neen, u vry van vrees ontſlaet,
Gy moogt wel weeten, waer dees raetſlag in beſtaet.
De reden is weêr in mijn ziel, op 't laetſt, gekomen.

En uwe trouw acht ick geen meer voor ydle droomen.
Wacht dat gy Theodaet veroordeelt nevens my.
Ick ken uw vierigheit, en weet zijn ſchelmery.
Gy zaegt zelfs, ondanx my, hoe ick hem was genegen,
Terwijl hy, door verraet, zijn ſchelmſtuck zocht te ple-
Uw zuſter is bekent, dat ick betuigen kan, (gen.
Hy tradt met mijn party in een ſchelms eetgeſpan.
Wie heeft van een ontrouw vals Minnaer ooit geleezen,
Dat die daer nae noch een trouwe onderdaen zouw
wezen?
'k Heb nu zijn doot beſtemt. die my verplichten wil,
Hitſt my nu tot de wraeck, dat ſtraf mijn pijne ſtil.

Clo. Zijn doot zal u genoeg vernoegen binnen Roomen.
Een dienſtbre handt is reets uw aenſlag voorgekoomen;
En Theodaet is doot.

Amalaz. O goôn! wat ſpreeckt uw mont?

Clo. Dat hy geſneuvelt is, gewondt met wondt op wondt
En dat zijn moordenaer...

Amala. De donder moet hem ſchenn[illegible].
Nu wel, zijn moordenaer?

Clo. Zich niet heeft laeten ke[illegible]en.

Amal. Kunt gy niet zeggen waer dien booswicht is [illegible]ent?

Clo. Neen, buiten twijffel vreeſt dien gaſt te zijn be[illegible]nt.

Amal. Dat men dien ſchelm vervolg, en zoeck [illegible]n allen
zijden;
'k Zal hem doen ſterven, door de ſwaerſte ſtr[illegible]te lijden.

Clo. Beklaegt gy zulck een, die u te verraden t[illegible]cht!

Amal. Helaes! ick dacht het toen ick hem te [illegible]eten dacht,
Toen ick u zey, dat ick hem aenzag met q[illegible]de oogen,
Bedroog ick u en haer, en heb my zelf be[illegible]roogen.
Ick ſprack wel van zijn doot, maer zon[illegible]r toe te ſtaen,
Mijn wenſch was, dat berouw hem m[illegible]cht te rug doen
gaen.
Zijn doot zal ongeſtraft zoo ſtil niet [illegible]ijven ſteecken;
En zoo ick leef, 't zal zijn alleen om [illegible]em te wreecken.

Amalazonte. Eurick. Clodezilus. Amalfrede. Vlcide, en Celinde.

Amala. KAn ick my wreecken van den Prins zijn moor-
denaer?
Eur. Iae groote Koningin, wy kennen dien verraêr.
Hy kan 't nu niet ontgaen.
Clo. Hoe voel ick my zoo wonden? *zoetjes.*
Eur. Door last van d'oppervoogt wort hy tot u gezonden.

Amalazonte. Clodezilus. Eurick. Theodaet. Amalfrede. Vlcide. Celinde. Wachten, en gevolg.

Amalaz. DAer 's Theodaet gezont, wat hebt gy my ver-
telt?
Clo. Mevrouw ick was verleit, en stae hier door verstelt.
Eur. Ick moet, in weerwil, hier dit tegens hem getuigen;
Maer zijn Heer vaeders last doet nu mijn onwil buigen;
Dat Arzamon, die u zoo nae in bloet bestont,
Is valschlijck door zijn handt vermoort en doot ge-
wondt.
Zijn vaeder heeft gezien dees wrede onmenslijckheden,
Zoo als hy quam met licht uit uw vertreckplaets treden;
Ick volgden achter, zoo als hy hem heeft ontmoet,
By 't doode lichaem heel verbaest, bekladt met bloet.
Gy weet het zelfs wel Heer, dat op zijn fier aenschou-
wen, (nouwen.
De schrick en vrees uw hert noch meerder quam be-
Theo. 't Is waer; maer schoonmen my dit alles leit te last,
Noch zal ick zuiver zijn, zoo men 't wel ondertast.
Eur. Zijn vaeder gaf my last voort zonder te verbeiden
Dat ick hen herwaerts voor uw Majesteit zou leiden.
Maer zoo hy als getuig dit alles heeft gedaen;
Gelijck als vader, dacht hem oorbaer weg te gaen.
Hy kan geen Rechter zijn: hy heeft Natuer te vreezen,
Dat hy door hem verleit, zijn hulp in 't quaet mogt wee-
zen:

En, in dees hooge noot, hier, voor uw Majeſteit,
Een oordeel vellen, meer nae gunſt, als billickheit.
Amala. Gy hebt genoeg gezeit my van zijn looze treecken.
Wat zult gy tegens dit nu tot ontſchulding ſpreecken?
Theo. Dat toen ick Arzamon vervolgde op zijn padt,
Die my zey, dat Mevrouw my iets te zeggen hadt,
Deedt hy my in een weg, die duiſter was, verbeiden,
Om, door een onbekende, en ziel en lijf te ſcheiden.
Zijn val is vaſt geweeſt de leus hier toe verdicht.
En vallend by geval ter plaetſe zonder licht,
Zoo is een moordenaer, zelf door zijn liſt bedroogen,
In plaets van Theodaet zijn macker toegevloogen.
Zoo onverwachten ſlag was naeuwelijcks verricht,
Of vader tradt uit uw vertreck met fackellicht;
En komende by 't lijck my bloedig aen te ſchouwen,
Heeft daer door my ſtrax voor de ſchuldige gehouwen;
En ziende my verſtelt in zulcken grooten noot,
Zoo is zijn waen hier deur noch meer in hem vergroot.
Amala. Hoe weet zijn logentael de waerheit te verdooven!
Clo. Dat hy zouw ſchuldig zijn en kan ick niet gelooven.
Theo. Het is die Prins bewuſt, indien hy wil, hy zal
U beter als ick zelf verhaelen dit geval.
Dees reên verzetten hem.
Clo. Zy doen 't by mijnder trouwe,
Dat ick my zie bekladt van die 'k onſchuldig houwe.
Theo. Ick zie het in der daet, u gaet de miſdaet aen.
Gy maeckt u veel te ſchoon hebt gy het niet gedaen.
Wanneer, 't geen ick ontweeck, die ſlag zijn hert deurboorde,
Zoo was 't dat ick een ſtem gelijck als d'uwe hoorde.
Clo. Gy wilt bedriegen, of zelfs raeken in het net,
'k Was by mijn zuſter toen op deze tijdt belet.
Theo. Wie zal getuigen zijn.
Amalaz. Ick heb hem daer gevonden,
En ken zijn trouwen aert die gy hebt valſch geſchonden.

Theo. Zoo....
Amalaz. Antwoort niet.
Clo. Mijn hant zouw hem in 't openbaer,
Indien zy 't wilde doen, beſpringen, waer 't oock waer,
Ick heb niet willen het verraet, noch flus, verſchoonen;
Noch oock niet veinzen, om mijn haet hem niet te too-
Mijn yver bleeck u toen, nu had zy 't zelf betracht, (nen.
Indien ick aen dees daet hem ſchuldig hadt geacht.
Maer deze laſtering moet niemant nu ontſtellen,
Nu hy, op 't eind, niet weet wie dat hy meeſt zal quellen.
Als een wanhopende, die ſchipbreuck heeft geleên,
Sleept alles wat hy ziet met zijne rampen heen,
En ſchrickend voor 't gevaer, het geen zich komt ver-
toogen,
Grijpt, ſtervende, aen al 't geen komt drijven voor zijn
oogen.
Maer dit 's een miſdaet die hem noch wat ſparen moet,
En die mijn byzijn heeft verweckt in zijn gemoet.
Ama. Gae heen, ick weet alreets wat zijde ick nu zal kiezen,
En valt hy op u aen, niet zult g' 'er by verliezen.

Theodaet. Amalazonte. Amalfrede. Vlcide. Celinde. Eurick. Wachten, en gevolg.

Theodaet tegen Amalfrede.

Theo. ICk vrees haer meerder te vergrammen, door mijn
reên,
Ick ſwijge door ontzach, en hoop in u alleen.
Amala. Den ſchelm dart mijn party noch ſpreecken voor
mijn oogen. (woogen,
Amalf. Vorſtin, laet doch uw hart zijn met dees Prins be-
Gy zijt 'er toe verplicht, hy is van u geſlacht,
Om hem te helpen, ſchoon hem ieder ſchuldig acht.
Amal. Op morgen zeit den Raet, het geen nu wort beſchre-
ven,
Of men hem zal met recht 't zy ſtraſſen of vergeven.

Theodaet tegens Amalfrede alleen.

Theo. Verzet u niet om al haer ſtuurheit en gebaer.
Amala. My niet eens aen te zien zoo ſpreeckt hy noch met (haer.
Amalf. Vergeef...
Amalz. Vergeven, en dat laſterſtuck gedoogen?
Brengt hem uit mijn gezicht...
Amalf. Maer...
Amala. Brengt hem uit mijn oogen.
En dat hy op het ſlot zorgvuldig wort bewaert,
Tot dat het lot zich voor, of tegens hem verklaert.

Theodaet tegens Amalfrede alleen.

Theo. Princes, ach! zegt haer dat ick met genegen zinnen,
Hoe wreet dat zy my valt, noch echter wil beminnen,
En dat haer ſtrafheit, die my neêrdruckt dezen dach,
Mijn leven, maer mijn min my nooit ontnemen mach.
Amala. Noch zien ick dat gedrocht, bevleckt met laſter-ſtreepen, (pen.
Wil hy niet voortgaen, wacht, zoo wilt hem met u ſlee-

Amalazonte. Amalfrede. Celinde. Vlcide.

Amala. DE ſchrick hadt zich geheel op 't ſchelms gezigt verſpreit;
Wat wouw hy hebben, en wat heeft hy u gezeit?
Amalf. Hoe zeer dat ick weerſtae zijn toegenegen zinnen,
Dat hy, hoe wreet ick val, my echter wil beminnen.
En dat mijn ſtrafheit, die hem neêrdruckt dezen dach,
Zijn leven, maer zijn min hem nooit ontnemen mach.
Dit was het geen hy ſprack, zijn 't maer geen minne-ſtreecken.
Amalaz. Ick heb hem inderdaet dees woorden hooren ſpreecken.
Met een verſtelt gemoet heb ick die reên verſtaen;
Ick dacht te twijffelen, nu laet ick 't my ontgaen.
Maer 't geen my evenwel laet in verbaeſtheit ſteken,
Is dat noch Amalfreed komt voor zijn welvaert ſpreken,

Onschuldigend' die geen die zy beschuldicht heeft,
En mijn gerechte wraeck, en gramschap wederstreeft.
Amalf. Gy zijt te licht verzet door zulcke botte wercken,
Wat waent gy doch Vorstin, dat ick niet kan bemercken
Dat Theodaet uw waerdt en lief is in dees schijn,
Hoe vuil en hoe bekladt hy oock zouw mogen zijn:
Ick zie wel dat gy wilt, wat hy oock heeft bedreven,
Dat hy u minnen zal, en blijven in het leven.
En als ick al een wijl uw gramschap heb weêrstaen,
Zoo heb ick min voor hem en meer voor uw gedaen.
Amalaz. Helaes! wat ziet gy klaer in 't binnenst van mijn herte?
Mijn gramschap, tot noch toe, bedeckte mijne smerte.
En 't vier, daer min mijn hart meê blakerde, vol pijn,
Scheen, toen 't scheen uitgedooft van aert veraert te zijn.
Ick acht d'ondanckbre noch niet tot verraet genegen.
En dat hy schuldich is, spreeckt mijn gemoet hier tegen.
Maer 't hert 't geen hem vergaf, nae dit snoodt overtreên,
Voelt iets dat machtiger in haer is als de reên.
Amalf. Denckt, is het zoo, dat gy zijn lot moet onderschraegen;
Zoo hy gevangen blijft, komt gy zijn heil te waegen.
En zult niet meer van hem zijn voogtvrouw in dees noot,
Indien hy door den Raet verwezen wert ter doot.
Wat vaeder waster ooit zijn kinders welvaert tegen?
Hy weet wel dat gy zijt zijn zoon op 't hoogst genegen;
Hy kon geen beter proef, als hem te zenden, doen;
En zoeckt niet zijn bederf, maer hem hier door te hoên.
Amala. Indien d'ondanckbre sterft, zoo moet ick mede sneven,
'k Wil dat men hem dees nacht zijn vryheit weer zal geven,
'k Zal morgen veinzen dat ick van zijn vlucht niet weet,
En dat ick hem om u, dees lijfsgenaede deedt;
Dat hy, alleen om u, dit heeft van my verkregen;
Dat gy hem zeggen zult, hoe dat ick ben genegen.

Gy zult hem uit mijn naem, als gy hem ſpreekt, verbiên,
Dat hy, in eeuwigheit, my nimmer komt te zien:
En dat hy daedelijck zich uit mijn Rijck begeve,
En voort van hier vertreckt, op ſtraffe van het leven.
Maeckt, dat gy een begeerte, in zijn gemoedt, verweckt,
My tegens danck te zien, eer dat hy noch vertreckt;
Zegt dat ick hem behoê, en dat de wreetſte menſchen,
Wel zouden, om die gunſt een danckbaer herte wen-
Indien hy u bemint zoo kan dit licht geſchiên. (ſchen.
Amalf. En of dit niet wouw gaen?
Amalaz. Dan moogt gy 't hem gebiên.
Amalf. Gy mint den ſchelm te veel, die u zo kan vergeeten.
Amala. Gy moet dit werck een treck, en niet een ſwackheit
Om op te wecken in mijn hart de haet en nijt, (heeten.
Moet ick mijn deugt, zijn ſchandt, hem zeggen, door verwijt, (ken,
'k Wil hebben dat hy gruwt voor zijn vervloeckte ſtre-
En dat een knaging, in zijn hart, mijn leet mach wreken.
Amalf. Doorgront uw boezem wel, hy zoekt u te verraên.
Men tracht niet licht te zien, een die ons kan verſmaên.
Hoe of men 't went of keert, of waer men 't zoeckt te dragen,
Men ſtelt zich zelf geruſt, met zelf zich te beklagen.
Gy moet het oog, de ſpraeck van een bedrieger vliên;
En die ons eens bedroog, daer van kan 't meer geſchiên.
Dees t'zamenkomſt, Mevrouw, zal u hoog ſchaedlijck weezen.
Ama. Doe 't geen ick u gebiê, en wilt voor my niet vreezen.

VIERDE BEDRYF.

Amalfrede. Theodaet.

Ama. HOe! tegen mijnen raet, en hoop, en hart en zin,
Gaet ghy dan om te zien Mevrouw de Koningin?

Theo. Wanneer als gy my zegt haer niet meer aen te ſchouwen,
Zoo kan ick uwen raet, noch zelfs my zelf, niet houwen;
En tegens ons beſluit, en 't geen 't my mocht verbiên,
Zoo moet ick niet meer zien, zoo ick haer niet moet zien.
Mijn min weêrhout my, als haer haet my wegh komt (jaegen,
Wanneer haer mont my dreigt, zo kanze my behagen.
Haer oogen houden in haer gramſchap 't zelve licht,
En in de razerny bekoort haer zoet gezicht.
De vryheit is een gunſt die 'k heb door u genooten:
Dat ickze dan gebruick, of laetm' 'er af ontblooten.
Amalf. Het geen dat gy begeert, wert u niet toegeſtaen.
Hy is geen minnaer meer die niet is onderdaen.
De Koningin wil, dat gy ſtrax van 't hof zult wijcken,
Laet, door gehoorzaemheit, haer dan uw liefde blijcken.
Theo. Gy kent niet wel te recht de liefde en haere macht;
Hoe datze ons meer verblindt, hoe datz' heeft grooter kracht;
En 't vuer eens minnaers is maer reedelijck van hette,
Zoo hy hem maer nae 't geen hy doen moet, ſtrax gaet zetten.
't Is braef gehoorzaemheit te toonen tegens 't hart;
Maer dat 's als onderdaen, niet nae de minneſmart.
Een die beminnẽ kan, moet het voor miſdaet ſchouwen,
Al 't gene dat hem van zijn min zoeckt af te houwen.
En ſchoon hy zag zijn hoop verſtuiven weg tot windt,
Indien hy vluchten kan, heeft hy niet veel bemint:
Of haer de Koningin als nu niet laet gezeggen,
Zoo wil ick weten, wat zy my te laſt mach leggen.
Ama. 'k Heb hier toe, te vergeefs, gebruickt al mijn geweer;
't Geen ick niet weten mach zoudt gy dat weten Heer?
Die zorg die is onnut, 't ſtrijdt tegens haer beveelen,
En dit 's de rol om een weêrbarſtige te ſpeelen.
The. Wel, dat men al mijn zorg dan vry voor miſdaet acht.

Zoo veel te min heeft dan mijn Koningin betracht,
Ick hoor haer eer te lieve, en wat my mogt gebeuren,
Zoo zal mijn misdaet doen de haer te minder keuren.
Als een getrouw lief en ondanckbaere onderdaen,
Mach zy my eeuwig dan uit haer gezicht doen gaen.

Amalf. De gunst wert dickmaels door d'aenminnigheit gedreven;
Een ander gaf uw licht 't geen zy u niet wil geven.
Gy zijt gebooren met zoo veel uitstekentheit,
Dat gy verdient, niet licht, te werden iets ontzeit.
Zoo gy de Koningin verloort, en dat een trouwe,
Zoo aengenaem als zy, die u moght waerder houwen;
Indien 'er iemant was die stillende uwe pijn
En hare schoonheit hadt, maer niet zo wreet zouw zijn;
Die niet en had gespaert, om haer uw min te toonen;
En zelfs 't uw zeggen zonw, kon d'eer het maer verschoonen;
Antwoordende op haer wensch, door diergelijcke zaek,
Zout gy uw druck dan niet verwiss'len in vermaeck?

Theo. Dit alles zouw mijn ziel heel weinig vreugde geven;
Want aen de Koningin hangt al mijn heil en leven.
Daer is geen meer vermaeck dan trouw bemint te zijn;
Want geene schoonheit die om my voelt minnepijn,
Kan in my zulck een vreugt verwecken als het lijden,
Daer Gotlants maegdeprael mijn hart me komt bestrijden:
En schoon zy nimmermeer veranderde van zin,
Zoo kies ick noch haer straf ver boven 's anders min.

Amal. 'k Voel deze swackheên die u zo ontzinnig maeken,
Als ongevoelig my met schaemte aen 't herte raecken.

Theo. Gy dwaelde als ik, hadt gy mijn ziedent minnebloet.
Maer ziet, Celinde komt die u licht spreecken moet.

Celinde. Amalfrede. Theodaet.

Cel. VErgeef het my dat ik uw reden zoo kom breeken,
De Koningin, Mevrouw, zal u strax komen spreecken.

Amalf. Zoo vroeg Celinde dat moet vry wat wonders zijn.
Cel. Z'is vol van quelling en van moeyelijcke pijn, (ſten,
Zy zucht ſtaeg zucht op zucht, is zonder vreugt of lu-
En heeft de heele nacht gewoelt, niet kunnen ruſten,
Licht trooſt gy haere druck in dit vreemt ongeval.
Amalf. Ga, zeg dat ick terſtont haer komen ſpreecken zal.

Amalfrede, en Theodaet.

Amal. PRins, nu zal ick voor u gaen ſpreecken.
Theo. Wat oock hede
Geſchiên mach, gaet gy heen zoo gaen ick met u mede.
Amalf. My nae te volgen was mijn voorneem tegenſtaen.
Theo. Een die geen hoop meer heeft is 't maer vergeefs te raên.
'k Volg nu de wijs der min,(gy moet u niet verſtooren,)
En moet nu uit haer mondt al mijne misdaên hooren.
Mijn allerlaetſte hulp is nu in dit geval,
Mijn onſchult te doen zien, of dat ick ſterven zal.
Amal. Wacht u dat gy my niet door deze daet krijgt tegen.
Laet ick eer dat gy komt haer eerſt daer toe bewegen.
Ick hoor gerucht, o goôn! daer komt de Koningin,
Laet my alleenig haer nu ſpreecken van uw min.
Theo. Dat ick haer maer mach zien, gy zult my zeer verplichten. (richten.
Amal. Gaet haeſtig heen, ick zal dan noch veel meer ver-

Celinde. Amalazonte. Amalfrede. Theodaet.

Celin. DAer ziet gy Theodaet met Amalfrede ſtaen.
Amal. Dat niemant my dan volg.
Amalf. Gaet heen, daer komt zy aen. Theod bin.
Amal. Gy ſpraekt met Theodaet, wat mag hem overkomẽ
Dat hy op mijne komſt heeft voort de wijck genomen?
Amalf. Princes, dat 's licht voor een verſtandige te zien,
Want 't geen m'ongaerne ziet daer tracht men af te vliẽ.
Maer zelden zal men het aenminnig beelt ontwijcken;
En niemant gaet ooit van 't beminde heenen ſtrijcken.
Amala.

Ama. Den ſchelm ontvlucht my dan om dat hy my veracht.
Amalf. Het ſchijnt uit zijne reên dat hy dit nu betracht.
Maer . . . *Amal.* Wat heeft hy gezeit?
Amalf. Het geen ick hoor te ſwijgen.
Amalaz. Neen ſpreeck.
Amalf. Ick zouw daer door maer haet van u verkrijgen.
Amala. Niet, ſpreeck, ick wil 't, zeg op.
Amalf. Terwijl 't uw Majeſteit
Begeert, dat ick haer zeg, wat hy my heeft gezeit;
't Was, dat hy nooit zijn min tot my zouw laten glyen,
Dat hy de moeylijckheit niet van uw min kan lyen,
Dat zijne ballingſchap is al te wreden ſtraf,
Dat hy wil ſterven eer van my te wijcken af,
Dat hy wil blijven, al zou 't eeuwig hem berouwen,
Om u niet meer te zien, my altijt aen te ſchouwen,
Ick heb met al mijn macht zijn voorneem wederſtaen;
Maer wat ick heb gedaen het is vergeefs gedaen,
Hy kan u, wat men zeit, noch vreezen, noch beminnen,
Hy heeft tot zijn gena maer ſlechs geveinſde zinnen,
Dat hy kan, ondanx u, bewegen ziel en hert,
En na de gramſchap u doen voelen minneſmart.
Dit was 't geen hy my zei, doen gy hier quaemt Mevrou-
En ick, toen hy u zag, kon hem niet wederhouwen. (we,
Hy toont u klaer genoeg, wijl hy u dus ontſpringt,
Dat hy u niet wil zien, zoo gy hem niet en dwingt. (ren,
Ama. Hem dwingen my te zien, wat trots komt my te voo-
'k Heb meer verſtaen als ick gewenſt had aen te hooren.
Ga, zegt hem, dat hy ſtrax voor eeuwig henen gaet,
En dat hy voort vertreckt uit Roome en mijnen Staet,
Dat hy u nooit weêr zie, op ſtraffe van het leven,
En gy van mijne haer, komt gy hem toeganck geven.
Amalf. Zoo hy met zorg my zoeckt.
Amalaz. Met zorg my dan ontvliet.
Amalf. Maer....
Amalaz. Doet dat ick u belaſt, gae heen en antwoort niet.

Ama-

Amalazonte alleen.

Gy wrede vlamme die veroorzaeckt al mijn ſmerte,
Geſtrenge liefde vlucht uit mijne ziel, vlucht heen,
Maekt, voor de bittre haet, plaets in 't geſcheurde herte,
Hy die het onderhiel die laet het nu alleen.
Vlucht, ruckt hem uit mijn hert, die ik mijn oog ontruc-
Uit hert en ziel, wel waerom niet. (ke,
Slavinne van uw zielverdriet,
Beſchreit gy laf uw ongelucke,
En laet gy u zoo licht verdrucken,
Door 't lijden 't geen gy niet en ziet.

Laf hartig harte, gy blinde oorzaeck van mijn lijden,
Zijt gy uw ketens noch niet moê gedraegen, neen;
Waerom tracht gy mijn reên altijdt te wederſtrijden,
Daerz' u te redden tracht uit dees ellendigheên,
Verſtoortge u niet wanneerge u zelve ziet verraeden,
En zoo uw hert beminnen kan,
Kunt gy niet haeten zulcken man,
Die al uw gunſten kan verſmaeden,
Ontzeg dien booswicht uw genade,
En treckt 'er uwe zinnen van.

Laet dan de haet de plaets der buigzaemheit bekleeden,
Vergeet de ſwackſte drift van uwe laffe min,
Of zoo daer noch iets blijft verbergt het door de reden.
Maer wat betoovering betoovert mijne zin,
Nu voel ick voor de ſlaep wegvliên mijn ongenuchten,
O aengenaeme ſluimerluſt,
Wat geeft gy 't droevig hert al ruſt,
Gy ſtilt het droef en bitter zuchten,
Wilt niet te haeſtig van my vluchten,
O ick genaeck u vredekuſt.

Zy ſlaept in een leunſtoel.

Theo-

Theodaet. Amalfrede. Amalazonte.

Theo. ICk kan nae al uw raet, die ydel is, niet hooren.
Amal. Hoe! wilt gy dan de ruſt der Koningin verſtooren.
Theo. Een die het al verlieſt, en niet meer toebehoort,
Vermag te ſtooren haer die zijne ruſt verſtoort,
Ick ſtae 't haer echter toe, en wil het u belooven,
Dat ick niet rooven zal 't geen zy van my ging rooven.
Ach dat mijn leven met haer ſlaep een einde nam,
Ick zal vertoeven tot de wackre levens vlam
Haer weer ontwaekt, en zal terwijl die vreugt genieten,
Dat ik haer zie geen haet of gramſchap op my ſchieten.
Amalf. Gy zult u zelleve bederven. *Theo.* 't Is geen noot,
Te ſterven voor haer oogh is een doorluchte doot.

Amalfrede zeit de twee eerſte vaerzen zoetjes.

Ama. Zo hy haer ſpreekt zo heeft mijn liſt mijn val beſcho-
'k Moet hem bederreven of zellef gaen verlooren. (ren,
Ziet haer, ick ſtae 't u toe, maer voor dit groot gevaer
Begeer ick . . .
Theo. Wat? *Amal.* Dit ſwaert om my te wreken.

Zy treckt het ſwaert van Theodaet uit, en gaet nae de Koningin om haer te wonden.

Theo. Waer
Vervoert de razerny u toe? hoe dus verwaeten!

Amalfrede zoetjes.

Amalf. De Koningin ontwaekt, ik moet dit ſwaert verlaten.

Zy laet het ſwaert in handen van Theodaet. Amalazonte ontwaekende.

Amala. Wat zie ick?

Amalfrede zich voegende tuſſchen de Koningin en Theodaet.

Amalf. Gy ontwaeckt heel tijdelijck Mevrouw,
Vermits dat dezen ſchelm uw ſchelms vermoorden wouw.
Amal. Houw lijfwacht, vat my dees verrader, deze wrede:
Ziet hoe hy ſtaet verſtelt.
Amalf. Hy heeft daer toe wel reden.
Amala. Danck heb de goede zorg van Amalfrede, en gy
Ondanckre, zult niet zien volbracht uw tiranny,

Barbaer, door wat voor haet wort uw laf hart gedreven,
Dat gy zo ſchelms en vals my brengen wilt om 't leven?
En door wat razerny zout gy beſtaen dees moort,
Te ſtooten door een hert 't geen u heeft toe behoort?
Wat doet u tot een beul van uw Vorſtinne worden?
Wat heb ick u misdaen dat gy hier 't ſwaert toegorde?
Van welck een drift dat gy ook wezen moogt verblint,
Zoo is mijn ſchult alleen dat ick u heb bemint,
Maer wat uw aenſlag is die ick niet kan bezeffen,
Wilt gy dan ſtraffen 't geen dat u zoeckt te verheffen,
Spreek, had gy my vermoort wat zouw uw oogwit zijn?
Theo. Ick uw vermoorden! ach! gelooft gy valſche ſchijn?
Hoe gruwlijcker dit zy hoe minder te gelooven,
Die maer een menſch is raekt dees laſter haeſt te boven,
Die zo een godlijk beelt iets doen zouw tot haer ſmart,
Die moſt een monſter zijn, berooft van oog en hart.
Amala. Wat ſtoutigheit is dit, den ſchelm die ick betichte
Tracht 't heiloos ſchellemſtuck onſchuldich te verlich-
En ſchuldich als hy is, zeit dat hy 't niet en is, (ten,
Om dat hy voor hem ziet 't eind zijns verderffenis,
Door welck een hovaerdy, ontrouwe, dartge ontkennen
Een misdaet daerme u op betrapt in 't aen te ſchennen;
En acht gy uw gewelt zoo machtig noch alleen,
Dat het doen buigen zal nae uwe wenſch mijn reên,
Hoe, wijl ik 't punt verwacht, door ſchrick en vrees ver-
En van uw eigen handt en van uw eigen degen, (legen,
Wilt gy dat ick door kracht, zoo na aen mijne val,
Mijn beul veel eerder als mijn oog geloven zal?
Theo. Mijn onſchult tracht uw wraeck haer luſt niet te be-
rooven.
Hy loochent te vergeefs die niemant wil gelooven,
En als 'er is bewijs by wetten wreet van aert,
Zoo is den ſchuldige geen meer geloove waert;
Maer gy, die 't heilig Recht mijn opperrechter maekte,
Zaegt niet te recht, 't geen gy nu waent, wanneerge ont-
waekte.

Een oprecht Rechter hoort van allerhande liên,
T'aennemen het bewijs, niet 't geen hy heeft gezien,
De billickheit heeft nooit geen plaets daer driften woonen, (verſchoonen,
Hoe meer hem 't voorwerp raeckt, hoe meer hy 't moet
Rechtvaerdigheit is 't ſnoer, gevaegt van valſche ſchijn,
En wijlze blint is, moetze oock zonder oogen zijn.

Amalaz. Amalfrede is van dit verraet een ooggetuige,
Verdientze geen geloof?

Theo. Gy moogt het nu zoo buigen,
Maer doet haer ſpreecken, op dat ick mijn reden ſtaeck,
Maeckt dat zy zeit.... *Amalf.* Prins wat?

Theo. De waerheit van dees zaeck.

Amal. De waerheit Prins, door een verhael oprecht van re-
Terwijl dat gy 't begeert, zal ick nu gaen ontleden, (den,
Zoo haeſt men, door mijn laſt, aen u hadt aengezeit,
Dat gy, en zonder my te zien, u ſtrax bereit
Moſt maecken, om van hier te ſcheiden, quaemt gy zeggen, (gen.
Dat eer gy my verliet 't hooft voor uw romp zouw leg-
Dat de Vorſtin te ver wouw brengen, dul van zin,
Haer moeyelijcke liefde, en belligziecke min,
En wijl zy tot mijn doot uw zellef aen dorſt dringen,
Dat uwe wanhoop haer in weêrwraeck zou beſpringen.
Was 't niet dat ick van u tot op dees plaetze vloog,
En op de Koningin, die ſliep, ſloeg 't jamm'rent oog,
Wanneer ick uwe hant, bereit, het ſwaert zag raecken,
Om haer geruſte ſlaep voor eeuwig ſtil te maecken.

Theo. Kunt gy....

Amalf. Kunt gy dan noch ontkennen deze daet
Dat het bedrog is? zie, hoe ſchrickt zijn doots gelaet.

Amalaz. Zoo laffen kunſt bezwaert hem meer met ſchrick en ſchromen.

Amalf. Hy weet, hoe ick uw zaeck ter herten heb genomen,
En kan niet loochenen dat hy my ſwoer, Mevrouw,
Dat

Dat uwe doot mijn luck wel vast verzeekren zouw;
En dat zijn grootste wensch my was te zien Vorstinne,
U uit den troon geschopt, verneêrt als een slavinne.

Theo. O goôn! wat zegt gy daer?

Amalf. De waerheit, niet verkeert:
Neen Prins, beklaegt u niet, gy hebt het zoo begeert.
Gy weet dat men verdient 't quaet dat men voort wil trecken;
En ick heb niet gezeit of ick behoor 't t'ondecken.

Theo. Nu weet ick waerom dat mijn rampspoet my zoo (plaegt.
Mijn misdaet is, om dat ick iemant heb behaegt,
In dees bedroefde stant kan ick wel licht bemercken,
Dat liefde zomtijts speelt met hatelijcke wercken,
Dat nae een hartewinst volgt veeltijts droeve druck,
En dat bemint te zijn niet altijt is geluck.

Amalf. Verwondert u niet van zijn trotse en fiere zinnen,
Zeide ick u niet, dat hy zouw zeggen, ick hem minne.

Theo. 'k Zie dat my deze min dier komen zal te staen,
Doch 'k zal u evenwel dit niet verwijten gaen,
'k Zouw met groot ongelijck de daet eens zaeck bekla-(gen:
gen,
Daer van ick d'oorzaeck zelf geteelt heb, voort gedra-
Min doet u dat bestaen, ick volg uw wet oock nae,
En hoor te lijde in elck het geen ick zelf bestae;
Uw hart, waer in ick moet die looze vont verschoonen,
Zou, was het zonder min, my niet zoo trouwloos hoonen.
Maer van dit vier daer gy m'onschuldig meê beticht,
Wie overtuichtm' 'er van?

Amalaz. Mijn ooren, mijn gezicht,
Ick, die te veel maer weet uw onstantvastig minnen,
Die door veel proeven u zie meer en meer verwinnen.
Ick die u zag bereit te dooden deze vrouw,
Toen gy haer zaegt bereit dat zy u kroonen wouw,
Toen ick het dachlicht min dan mijne min beminde,

Toen

Toen in mijn ziel geen ziel als liefde was te vinden.
Toen ick om zijne min, en zonder hartberouw,
Kloeck hadt gesturven, trots de fierste Roomse vrouw.
Theo. Princesse.
Amala. Ontrouwe schelm, die my dus komt beloonen,
Gy tracht maer te vergeefs u zelf dus te verschonen:
Zy is voor u niet meer verraêr; en tot een proef,
Weet dat ick nu voor u geen onschult en behoef:
Mijn hart dat u na zoo een harde slag wil krencken,
Al had het zulcken wil en zou 't niet darren dencken,
En wijl het overhing en boog naer uw geluck,
Zoo gy onschuldig waert verschoonde noch dit stuck.
Theo. Hoe onrechtvaerdig dat mijn doem zy die ik vreze,
Zo zou, beklaegde ick my, ick onrechtvaerdig wezen:
In wat ick hoor of zie, het zy dan hoe het zy,
Zijn alle proeven zelf geheelijck tegens my;
En uwe Majesteit, oordelende op dees stucken,
Kunt zonder onrecht een onnoozele onderdrucken;
Dees uitslag schijnt my zoet, hoewel ik daer voor gruw,
Maer zy rechtvaerdigt dan een misdaet weer in u,
En kan de knagingen, als 't graf my heeft verswolgen,
In u weêrhouden, die gemeenlijck 't onrecht volgen.
Begeert gy mijne doot, ick wachtze zonder schrick,
Als ick den dach verlies, verliest gy meer als ick,
'k Verlies mijn ongenuchte, en uwe wrede ziele,
Zal d'allertrouwste van uw minnaers licht vernielen.
Amal. Gy trouw! ach! waerom is 't dat gy gestadich veinst?
Is 't om dat gy noch iets tot mijn bederf bepeinst?
Ick kan niet langer dees lafhertigheit verdragen.
Men leit hem op den burg tot hem de straffen plaegen.
Theo. Hoe wreet zy zijn, noch zal 't my wezen minder pijn,
Als nu ick moet, Vorstin, van u gescheiden zijn.
Amala. Lijfwachten, 't is genoeg, ick kan 't niet meer verdraegen;
Men breng hem uit mijn oog voor al mijn levens dagen.

Amalfrede. Amalazonte. Celinde.

Amalf. WIlt gy voor eeuwich hem verdelgen?
Amala. Dat 's mijn luſt.
Indien gy voor hem ſpreeckt, zo gaet, laet my in ruſt.
G'hebt my te wel gedient, ick zal 't uw wel beletten,
Dat gy u tegens my niet licht en zult verzetten.
Gaet heen, zoekt Zenokraet, hoor, eer gy heen zult gaen.
Tegens Celinde, die zy iet in 't oor luiſtert.

Clodezilus. Amalfrede. Amalazonte. Celinde.

Clo. ACh! zuſter wat heb ik een vreemde maer verſtaen,
Mijn medevryer zag ick vaſt, beticht...
Amalf. Zijn banden
Draegt hy onſchuldig, en zijn ſchijnſchult is mijn ſchan-
Zo ick niet ſchuldig was zou hy onſchuldich zijn. (den:
Clo. En de Vorſtin?
Amalf. Betoont de grootſte ſpijt in ſchijn;
Maer 'k weet hoe dat het is in 't diepſt haers hert gele-
Spreeck van genade wilt g'er maken u genegen, (gen.
Zoo gy haer ſpreecken wilt, ſlaet dan mijn raet wel acht.
Amalazonte tegen Celinde.
Amala. Ga heen, op dat terſtont mijn order wert volbracht.

Amalazonte en Clodezilus.

Amala. AFgrijſlijck monſterdier, ontaerd van menſlijck-heden,
Mijn wraeck is zeecker en uw ondergang nu mede,
Nu moet de doot van uwe onmenſchelijcke zin
Trots zegepralen in de plaetze van de min.
En gy ſnoot overſchot viervoncken vol van ſchanden,
Die een vermomde beer deê in mijn ziele branden,
Niet wel gebluſte vlam, mijn pijn niet meer vergroot,
Volg die u 't leven gaf, en ſterf met hem de doot.
Heeft iemant ooit van meer verwoetheit horen ſpreec-
Clo. Hoe groter misdaet, hoe dat het genadeteecken (ken?
Weêr

Weêr grooter is: de wraeck vint yder een wel zoet,
Maer een gemeene zaeck is voor uw kroon niet goet.
Barmhertigheit die komt de godd'lijckheit veel nader,
Wiens beeltnis gy vertoont door uw doorluchte vader.
Voor mijn belang, en het welvaeren van den Staet,
Hoorde ick te haecken nae de doot van Theodaet;
Maer u belang alleen, en om u meerder t'eeren,
Doet my verblint gena voor Theodaet begeeren.

Amala. Genade?

Clo. Iae Vorstin.

Amala. Het is genoeg, ick ſweer 't,
Vertoeft tot ick u zend het geen dat gy begeert.

Clodezilus.

O dood'lijcke belofte, o plaeg! waer 's uws gelijcken,
Ick vindt mijn droefheit in mijn gunſt,
En help den genen die ick haetlijck hoor te wijcken,
Zelfs tegen mijne wil door een vervloeckte kunſt.
Ick tracht hem, en het is om zunſt,
Te zenden nae de helſche rijcken.
Wreet voorneem had gy my gegeven betre leer,
Zijn doot, niet zijn genade, is dat ick maer begeer.

De driften in mijn ziel van d'uwe heel verſcheiden,
Die ſpreecken 't doodlijck vonnis uit.
Ach! over die gena die 'k kreeg, maer niet verbeide,
Verblinde Koningin, waent gy ick uw beſluit,
Dat my zo tegen 't harte ſtuit,
Zal volgen, en mijn zelf verleiden.
Neen gy hebt ongelijck, 'k zal my niet lang beraên,
Nu 'k u niet kan voldoen, zal ick u volgen gaen.

Terwijl gy door de magt van een vervloeckte hette,
Een minnaer, die gy ſchuldig kent,
Behoeden wilt, en zijn verdiende ſtraf beletten,
Door een verblinde drift, daer gy uw eer door ſchent,

Ick wil, hoe zich 't geval oock went,
My tegen zijn geluck verzetten;
Ick weet dat uwe min, door een verblinde drift,
Wil dat ick zijn genâ hem toebreng in uw schrift.

Maer weet, dat mijne haet, die hier door meer zal rij-
In plaets zy my verplichten zal, (zen,
Om hem, door uwe last, dees gunste te bewijzen,
Door deze spijt te meer verhaesten zal zijn val.
Hoewel ick leg aen lager wal,
Noch zal hy voor mijn moortpoock yzen.
Ick ga, en maeck my zelf tot deze daet bereit.
Maer daer komt iemant aen die mijne ramp geleit.

Celinde. Clodezilus.

Clo. HOe haestig is haer gang, hoe wortze voortgedre-
ven.
Cel. Dit heeft my de Vorstin voor Theodaet gegeven.
Zy geeft hem een brief.
Clo. Zo doetz' hem dan genâ?
Cel. Ia, zonder twijffel Heer.
Clo. Z'is al te goedertier, en doet my te veel eer.
Begeert zy dat men hem weêr zal zijn vryheit geven?
Cel. Ia, als hy heeft gezien het geen zy heeft geschreven.
Maer gy en leest dit niet op straffe van de doot.
Clo. Ick weet mijn plicht, mijn last, zelfs in de grootste noot.

VYFDE BEDRYF.

Vlcide. Amalfrede.

Vlc. WIlt nu om Theodaet uw harte niet meer quel-
len,
Uw broeder gaet om hem zijn vrybrief te be-
stellen.
Amalf. Dat geef den hemel, weêr in vryheit?
Vlc. 't Zal geschiên,

Ick hebze zelf terſtont in zijne hant gezien :
Oock was genoegzaem in zijn bleeckbeſturve wezen ,
De ſpijt en razerny van zijn gemoet te leezen ,
En zijn onzekre gang en vliegend los gezicht,
Heeft als getuige my dit als genoeg bericht.
Maer wat verwondring my zijn drift oock heeft gegeven ,
Uw goetheit doet in my noch een veel grooter leven ;
En my is onbekent waerom gy u bereit
Te bluſſen 't heiloos vier 't geen gy hebt aengeleit.

Amalf. Helaes ! ick ben de minnareſſe
Van Theodaet altijt, ick moet mijn luſt verzaên.
De vlam die ick verberg, ſteeckt my te feller aen ,
En maeckt in 't blakent hart, verhoolen , dieper breſſen,
Zou ick, zoo ick hem niet beminde, de Princeſſe
Zoo haetlijck maken, hem behaeglijck zien vergaen ?
Neen, neen mijn liefde is verbolgen ,
Ick zou hem op zijn dootſchreên volgen ,
En wil hem nae zijn hart, niet nae zijn leven ſtaen.

Mijn dul en belgzieck razent harte ,
Heeft wel nae 't eind van zijn verachtinge getracht ;
Maer nae zijn dagen niet, die ick te dierbaer acht.
Ach ! wat veroorzaeckt in mijn hart al droeve ſmarte
Zijn laetſte reden die mijn taey gedult zoo tarten ,
Wanneer als ick gedenck hoe hy zoo onbedacht ,
En hebbende alle hoop verlooren ,
Heeft dier, en hoog geſtaeft, geſwooren ,
Haer altijt trouw te zijn ; verlies ick moet en kracht.

En toen hy zonder hartbewegen ,
Mijn doodlijck lijden en laf harte liſten zach ,
Veranderde zijn deugt mijn gramſchap (zulck ontzag
Heeft d'eerbaerheit) dat ick medogent wiert genegen ,
En even als de ſpijt, die in my was gelegen ,

De min verwiſs'len deed in belgzieckte, op een dag,
Zoo deê weêrom het medelijden,
De minnenijt, in min verſmijden,
Hoe ongeluckig is een maegt die mint, ach! ach!

Te grooter is hierom mijn lijden,
Terwijl het wert in die zy plaegden, zelf veraert,
En dat mijn woede drift moſt voor 't zeeghaftig ſwaert
Der deugt neêrbuigen, en die val niet kon vermijden.
De liefde voegt noch veel meer liefde op mijne zijden,
Nu denckt eens of zijn heil my niet is lief en waert,
En of ick aen de Koninginne
Niet ben verplicht, dat zy die 'k minne
Zoo goedertieren heeft vergeven en geſpaert.

Vlc. Daer komt zy.

Amalazonte. Amalfrede. Celinde. Vlcide.

Amalaz. Ach! ick ſterf van ongedult, te hooren,
Het geen te vroeg met ſchrick my komen zal ter ooren.
Amalf. Clodezilus, door laſt van uwe Majeſteit,
Heeft nu uw hoog bevel, Mevrouw, al afgeleit.
Amalaz. Helaes!
Amalf. 't Bedwang is groot, ick weet het Koninginne,
Beklaegt u niet om 't geen daerom men u moet minnen.
Een eedle daet geeft een verburgen hertvermaeck.
Noit voertm' in weêrwil uit een hoogberoemde zaeck.
Amalaz. Hoe onvolkomen is de deugdevreugt der menſchen,
Wanneer zy ſtrijdigheit voert tegens 't geen wy wenſchen,
En dat een harte moet twee willen tegenſtaen,
En volgend redelijxſt, moet tegens ſtarckſte ſlaen.
Amalf. Die kracht is loffelijck.
Amalaz. Hoe kan dat mooglijck wezen,
Indien

Indien dit niet is uit mijn vrye wil gerezen.

Amalf. Dees reden zijn verwart en maken my verſtelt:
Gy minde Theodaet zoo uw bekentnis gelt,
Zijn dit de driften die uw willen wederſtreven,
Dat gy zijn vrybrief hebt mijn broêr ter hant gegeven.

Amalaz. Uw broeder was verleit, ziet beter toe; want hy
Bracht hem zijn doot, in plaets van hem te maken vry.
Gy weet dat Zenokraet, in kruiden wel ervaren,
Weet tot het minſte loof wat krachten zy bewaren,
Dees hadt door zijne kunſt vergiftigt mijn geſchrift,
Eer ick 't uw broeder gaf, door 't allerſterckſt vergift,
Zulcks dat zoo haeſt als hy dees lettren heeft gelezen,
Hy in een oogenblick zal by de dooden wezen.

Amalf. Wat zegt gy, hemel, ach!

Amalaz. Het geen gy kunt verſtaen,
Het geen 'er is geſchiet: ick heb mijn plicht gedaen;
Maer wat heeft deze plicht onmenſchelijcke wetten,
Hoe qualijck kan men 't geen men mint door haet verzetten.
Wanneer een harte is de medogentheit gewent,
Beklaegt het zelf met ſmert een ſchuld'ge minnaers ent,
'k Heb om de doot van een ondanckbre veel te lijden.
Maer zie, zijn vader komt, laet ons de droefheit mijden.

Amalazonte. Theudion. Amalfrede. Celinde. Vlcide, en Hofgevolg.

Amala. WEl Prins, hoe is het met mijn brief nu al gegaen?
De ſchuldige is hy doot?

Theu. Princes, het is gedaen.

Amalf. Hoe Heer! is hy dan doot!

Theu. Ia 't lichaem zonder leven,
Heb ick terſtont de ziel zien aen den afgront geven.
Hy ſturf voor mijn gezicht, viel in mijn armen neêr.

Amalf. 't Is my genoeg, ick ga, en koom zo daedlijck weêr.

Theudion. Amalazonte. Celinde, en gevolg.

Theu. GY zult, wie dat haer jaegt, ſtrax uit dit volgend' hooren,
Leent eens tot dit verhael, 't geen gruwlijk is, uw ooren,
En weet dat d'oorſprong van dees godtvergete daân.....
Amalaz. Terwijl hy doot is, heb ick niet meer te verſtaen.
Theu. Ick heb u iets tot gunſt van mijne zoon te zeggen.
Amalaz. Ick wil niet dat men zelf zijn onſchult uit zal leggen.
Geen onrechtvaerdigheit vinde ick in zijne doot;
En zoo 't al waer was is mijn hart van gunſt ontbloot.
'k Wil opgehitſt zijn om hem meerder te benyen,
En vrees zijn onſchult meer als zijn verraderyen.
Theu. Maer....
Amalaz. Maer en ſpreeckt niet meer.
Theu. Dat is wel ſtraf geboôn.
Amalaz. Ach! laet my toch met vreê.
Theu. Rampzalig is mijn zoon.

Amalazonte. Celinde, en gevolg.

Amalaz. INdien uw oogen in mijn hert
Eens zagen, wat 'er ommegaet,
Zy zouden daer meer rampen vinden,
Dan d'ongena van Theodaet,
Al ſchijnt u zijne ſtraf zo hart,
En zekerlijck daer door bevinden,
Dat min meer als de doot ons dikmaels treft met ſmert.

Dan zout gy weten dat uw zoon,
Op 't punt als hy geſturven is,
Veel minder leê als ick moet lijden,
En dat de min mijn droeffenis
Verweckt, door hondert duizent doôn,
Die dagelijx mijn hart beſtrijden,
Zelfs op het hoogſte van mijn Koninglijcke throon.

Gy dan wiens welverdiende doot,
My alle deze ſmert bereit,
Zijt gy aen het vergif geſturven,
Ick voel noch meer ellendigheit,
De hemel heeft mijn ſtraf vergroot,
Ach! was mijn levens draet doorkurven,
't Gift dat ick voel, quetſt meer als 't geen uw hart door-
ſchoot.

Getrouwe medevryſter, ach!
Zeg waerom hebt gy doch bevrijt
Mijn leven van zijn wrede handen,
De doot had my toen op die tijt,
Alleenig maer met eenen ſlag
Bevrijt van zoo veel wreede banden,
En rampen daer ick nu mijn dagen droef in ſlijt.

Ick had dien ongetrouwe toen
Verlooren, zonder herteleet,
Nu kan mijn liefde nimmer enden
Met mijne doot; de zijne ſpeet
My meer, (zo kan de belgzucht woên)
Als zy kon 't hert tot mely wenden,
Geſtrenge liefde, hoe zielbitter valt uw zoen!

Zijn lijden is nu heel ten endt:
Mijn ſmart wort eeuwig aengevoedt,
Den Rechter lijt veel ſwaerder plaegen,
Dan zelf den boozen zondaer doet,
En wort met meerder hert ellendt
Van 't naberouw geſtaeg geſlaegen.
Wie had ooit wreeder beul dan een ontruſt gemoet.

Zijn lijden en mijn deugt zijn nu maer ydelheden.

Amalazonte. Amalfrede. Celinde. Vlcide.

Amalaz. ACh! komt my toch te hulp zorgvuldige Amalfrede,
'k Verlies een ſchuldige door 't ſtraffen met berouw,
En voel de ſmert die een onnooſle maken zouw,
't Weerſpannig hert wort van die driften weggedragen,
Noch kan het trouwloos hart, geſtraft, mijn reên behagen,
Spreeckt van zijn misdaên ſtaêg, tracht my met ſchrick die ſmart,
Voor eeuwig dien verraêr te rucken uit mijn hart,
Of wil hy daer niet uit, hoe vuil gy hem mocht ſchouwen,
Maeck dan dat hy door haet daer in wert wederhouwen.
Amalf. 't Is nu geen tijt dat ick iets meer verholen houw,
Ick koom hier, om dat ick uw quael verergren zouw,
Uw ſmerte om Theodaet moet noch veel meer vermeeren,
Zijn doot uw aengedient, zijn klaegen op uw ſweeren:
Maer ick om u noch meer op 't wroegent hert te treên,
Zeg dat hy zuiver is, onſchuldig overleên.
Amalaz. Onſchuldig! welck een drift is in uw hert gerezen,
Zoo hy onſchuldig is, wie zal dan ſchuldig wezen?
Sturf hy onnozel, wie lijdt dan met recht voor 't quaet?
Amalf. Ick zal 't uw zeggen, op dat gy 't te recht verſtaet:
'k Moet, tot uw ongeluck, u 't werck doen overwegen,
De doot van Arzamon, daer hy wert meê beregen,
En 't ſchijngemaeckt verbont met uw party betracht,
Zijn niet dan valsheên, die mijn broeder heeft bedacht.
Amala. Dat men haer broeder zoeck, en in bewaring ſtelle.
Amalf. 't Geen ick u heb gezeit ſchijnt u het hert te quellen;
Maer om 't verwond'ren te verwiſſelen in wint,
Zoo weet voor 't laetſt dat ick uw minnaer heb bemint.

'k Wil

'k Wil na hem ſterreven, my tot de doot gewennen,
En in zijn vyand zelf mijn eigen broêr niet kennen,
'k Hoor hem te ſpaeren, maer wanneer men trouw mint d'eer,
En quijt raeckt 't geen men mint, zoo ſpaert men doch niet meer,
'k Wil u met wettige zielknaginge verdrucken.

Amala. Tot mijn verweering, heb ick noch veel ſnoode ſtucken,
Dien ſchelm, die u beminde, is recht geſturven, als
Mijn moordenaer, uw lief, die trouwheit brack den hals.

Amalf. Dees doling u behaegt, maer ik zoeck u te krenken,
En wil, daer toe verplicht, u daer niet aen doen dencken.
Weet dat van Theodaet nooit dacht het minſte hair,
Te zijn mijn lief, en uw verwate moordenaer,
Quaedt misvertrouwen heeft u t'onrecht voortgedreven,
Hy heeft my nooit bemint, is u ſtaeg trouw gebleven;
En toen ick veinſden dat ick u mijn hulpe boot,
Zoo dreigden deze handt, hy niet, u met de doot.

Amala. Wat razerny! vat haer, lijfwacht wilt herwaerts komen,
'k Zal u doen ſterven.

Amalf. 'k Heb die zorg op my genomen,
Ick ben vergiftigt, en door deze brave daet,
Sterf ick ten minſten als meeſterze van mijn ſtaet.
Om dien ondanckbaere ongevoelig van mijn minne,
Heeft ſpijt en liefde beid' verdeelt mijn ziel en zinnen,
De ſpijt deê my aen hem begaen dees ſnoode zaeck,
De liefde als minnaer weer verplichte my tot wraeck:
Maer waend gy dat ick in mijn dootwraeck voorgenomen,
Niet ſparende my zelf, daer toe niet konde koomen.
Om aen mijn woede wraeck op t'offeren uw as,
Zoo daer niet gruwlijcker voor u als 't ſterven was.
Leef, op dat u noch lang d'ellenden mogen plaegen,

Want door de doot alleen wiert gy hier van ontslaegen;
'k Laet aen uw knagingen de zorg van uwe straf:
Ick min uw smart te veel en zoeck voor u geen graf.
Gy doet u zelf gewelt met mijn gewelt te wreecken,
Ick doe als meester u hier van mijn dulheit spreecken,
In weerwil van uw min, heb ick uw wraeck gestooft,
Dat gy die minnaer sloegt die gy my hadt berooft.
Indien ick had begeert gy waert al deur geschreven;
Maer voor de leste ellendt laet ick u 't moeylijck leven:
In deze schrick die uw bekentnis u in blaest,
Leedt gy te weinig zoo uw sterfuur wiert verhaest.

Amala. Vervloeckte duivelin, uit d'afgrondt opgezonden,
Een doot is niet genoeg tot straffe van uw zonden.
Men houde haer te lijf, indien het kan geschiên,
Op dat ick haer meer als een doodt mach sterven zien.

Amalf. Niets kan my meer behoên, en ick ben nu wel blyde,
Dat gy, mijn vyandin, bedroeft zijt om mijn lijden,
Terwijl dus mijn fenijn u tot een beul verstreckt,
En door mijn doot in u een nieuwe plaeg verweckt.
Ia, 't is gedaen, ick sterf, en ongestraft, in deze;
Mijn smart is 't einde; maer mijn schult zal eind'loos wezen.
Mijn hart volgt 't geen zy mint, en vlucht nu van uw af,
Uw trouwe minnaer nae tot in het duister graf,
Het doodlijck uur genaeckt, waer in mijn ziel ontoogen
Zal wor...

Cel. Mevrouw, zy sterft.

Amala. Men breng haer uit mijn oogen.

Amalazonte. Celinde.

Amal. ICk doe dan in het slot van mijn verwoede zinnen
De braefste minnaer, die ooit dach
Beschouden, razendt sterven, ach!
Dien helt, die my droeg trouwe minne,
En dien ick aenbidt; dwaze vrouw,

Uw Theodaet die ſturf getrouw,
Rampzalige kunt gy dan noch ellendich leven?
Helaes! ick dwaelden toen ick dacht
Dat overgrote druck een menſche kan doen ſneven,
O min, geduchte min! wat heb ick u veracht!

Kom liefde, kom wilt een onmenſchelijcke ſtraffen,
Gy hoort mijn leven met 'er vaert
Te korten, 'k ben geen leven waerdt:
Mijn minnaers doot en druck verſchaffen
Mijn ziele d'allerſwaerſte ſtraf,
'k Leg levendig al half in 't graf.
Ondanckbre ſlave kuntg' uw meeſter overleven?
En gy mijn hart, dat van de goôn
Om Theodaet alleen dit lichaem is gegeven,
Kunt gy noch 't licht aenzien daer hy ruſt by de doôn?

Door d'orden van de min en 't nootlot moet gy ſterven,
Uw dagen, en uw leven moet
Verkort zijn, ſtort uw hartebloet,
De tijt die gy hier noch gaet ſwerven,
Na dat hy wiert van 't licht ontbloot
Ontſteelt gy ſchand'lijck aen de doot,
Gy die nu niet en ziet als dodelijcke lijcken,
Bedeckt u zelven in mijn rouw,
Laet my met duiſternis neêrdalen na de rijcken
Der doot, verloſt van ſmart de trooſtelooze vrouw.

Mijn oogen gy zijt my te veel in mijn ellenden,
Terwijl mijn minnaer is gaen vliên,
Zoo hebt gy hier niet meer te zien,
Waerom moet ick mijn leven enden?
Swijg ſtil, ſwijg ongetrouwe mont,
Breeck af uw dwaze reên terſtont,
Gy hebt te veel gezeit wilt u voor eeuwich ſluiten,
Gedanckt, gelooft zy d'eed'le min,

Mijn

Mijn ziel bereit haer, en ick kan nauw iets meer uiten,
Om na te volgen de beheerſcher van mijn zin.
Zy wort flaeuw.
Cel. Mevrouw, Mevrouw!
Amala. Ick ſterf, maer dit 's een zagte ſtraf.
Mijn lief, nu zullen wy vereenen in het graf.
Cel. Zy leit in flaeuwt' helaes! wat zal ick nu beginnen?

Celinde. Theodaet. Amalazonte.

Cel. WAt zien ick hemel, Heer, draegt zorg voor de Vorſtinne,
Om t'overwinnen het gevaer van 't dreigendt quaedt,
Zoo vlieg ick haeſtig heen, om uit te zien na raedt.

Theodaet. Amalazonte.

Theo. ZUlt gy, volmaeckte vrouw! om mijne rampen ſterven,
Ick had beloofc getrooſt het zonnelicht te derven;
Maer ach! de doot die my uw ſterven nu verweckt
Is al te wreet dat ick die vreedzaem hiel bedeckt,
Ach ſchoon gezicht! ontſteeckt uw vieren aen mijn voncken.
Amal. Wat aengename ſtem komt in mijn oor geklonckén?
Ach Theodaet!
Theo. Vorſtin!
Amala. Zien ick noch zonneſchijn?
Theo. Wie zouwze u rooven?
Amalaz. Ach! de liefde en mijne pijn.
Theo. Leeft ſchone wreede, ick word nae 't doncker graf gedreven,
Leeft, al zouw uwe haet weêrom met u herleven;
Leeft, want uw doot is my een ziele tyranny,
En toont dat mijne ziel meer in u leeft als my.
Amal. Weeſt niet verwondert dat ick dus ſta opgetoogen,
'k Verley my zelf, of ben door Theudion bedroogen,
Sprack

Sprack hy de waerheit zoo moſt 't zijn met u gedaen,
En ick zie u gezont hier voor mijn oogen ſtaen.

Theo. Mijn vaeder en quam u geen loogenen verbreyen;
Maer dat de ſchuldige geſtraft was en verſcheyen:
En wijl Clodezilus terſtont is overleên,
Heeft hy met recht gezeit, de ſchuldige is al heen.
Toen vader het gerugt van mijne miſdaet hoorden,
Quam hy, om zelfs my in den kercker te vermoorden,
Ontmoetende den Prins zieltoogend aen 't vergift,
Dat voor my was bereit in uw gezonden ſchrift,
Die doodelijcke brief hadt hy alree geleezen,
En door een knaging in 't beſwaert gemoet gerezen,
Mijn vader kennende, heeft met een flaeuw geluit,
Dat ick onſchuldig was, voor 't laetſte toen geüit,
Dat hy my, zonder uw ontſlooten brief, het leven
Berooft had, en hem nu wiert loon na werck gegeven,
En dat den hemel hem en Amalfreede alleen
Moſt ſtraffen voor al 't quaet dat my wiert overſtreên,
Dit was 't geen vaeder u, toen gy hem niet wout hoo-
ren,
Wou zeggen, maer belet wiert door uw felle tooren;
En om dat ick u nu niet meer verſtreck tot rouw,
Wil hy, maer te vergeefs, dat ick vertreck, Mevrouw.
Hy heeft my vrygeſtelt, uit vreeze voor noch quader,
Maer mijn Princes vermag meer op my als mijn vaeder,
Zijn macht moet ſwichten, en wert door uw macht ver-
neêrt,
Zy kan my niet behoên als gy mijn doot begeert.
Ick kom my zelf nu aen uw wil heel overgeven,
Princes, ick droeg tot u meer liefde als tot mijn leven,
Mijn hart zoeckt nae uw wenſch, of 't ſterven, dit 's mijn
vraeg,
Gebiet het maer Mevrouw, als ick u niet behaeg.

Amal. Mijn haet is 't einde en weg met Amalfredes leven,
Zy, d'oorſprong, heeft my hier weêr tegens hulp gege-
ven,

Die

Die vyandin vriendin, waer door ick was verleit,
Heeft my haer schult getoont en uw getrouwigheit,
Mijn vonnis was te wreet; ick weet het, maer te spade,
Dat nu uw Rechter in uw plaets wel hoeft genade.
Maer ziet uw vader komt.

Theudion. Celinde. Amalazonte. Theodaet. Eurick, en gevolg.

Theu. Wat zien ick, groote goôn! tegen Celinde.
De Koningin in swijm, en by haer mijnen zoon.
Cel. De Koningin is van haer flaeute weêr bekoomen.
Amalaz. Heer, ick heb van uw zoon zijn onschult al vernomen,
Wilt dan ons trouwverbont nu niet meer tegens zijn.
Theu. Nu hy onschuldig is, is zijn geluck het mijn.
Theo. De blijtschap heeft mijn hert zoo wichtig overladen
Dat ick niet spreken kan.
Amalaz. Ick kan uw vreugt wel raden.
Laet ons maer zorgen, om, na 'et eindt der droeffenis,
T'ontfangen van de trouw 't geen min ons schuldig is.

EINDE.